

נועם ליקומי שושנה אלימדך צח

האויבי' היו ישראל מתפחדים מאימתו מחמת הגבורות ולזה עושה הקב"ה ברחמיו לכל ייראו עמו מהגבורות ולזה עושה נקמות בשונאי' ואעפ"כ הוא מתלבש בחסדים גדולים ואין שום פחד כיון שהוא רחמים וחסדים נמלא שברחמיו פועל שיהיה לא זה בלבד שמכרית האויבים שלנו אף שאין עולה על לבנו שום פחד * וחו' ימייך כו' וחו' ג"כ תפלת דוד המלך ע"ה ובחסדך תלמית אויבי לכוונה זו וק"ל *

ג עדותיך שעשועי אנשי עלתי כ"ל דהנה התורי הקדושה לפעמים נקראת תורה ולפעמים נק' עדות : ופקודי ד' מלות ד' כמט"ה תורת ד' כו' עדות ד' כו' פקודי ד' ישרים כו' והכל הוא לפי בחינת האדם באיזה בחינה הוא לומד התורי' אם לומד התורי' בקדוש' ובטהר' בתמימות גדול לשמו הגדול יתברך אזי נקראת תורת ד' כו' וכשלומד בבחינה אחרת אזי לפי הבחינה שלומד כך התורי' נקראת * ובחינה הזאת הנקראת עדות יש לומר שאינה כ"כ בחינה גדולה רק שהיא מחכימת פתי כמט"ה עדות ד' כו' מחכימת פתי : ואמר דוד המלך ע"ה גם עדותיך ר"ל גם הבחינה הזאת הנקראת עדות היא גדולה אלולי כ"כ שהם שעשועי שהיא בחינה גדולה כמו שכתוב בספרים שע"י שעשועים ברא הקב"ה את העולם כמו כן אלולי היא שעשועים שהלדיק ברא עולמות בתורתו הקדוש' שלומד ופועל רפואות והשפעות גדולות לעולם והיא כ"כ אלולי במדרגי' גדולה שהיא אנשי עלתי ע"ד שאמר התנא כל הלומד תורי' לשמי' זוכה כו' ונכנין ממנו עלה וק"ל *

איתא בגמ' כל הדר בארץ ישראל דומי כמי שיש לו חלקי וכל הדר בח"ל דומי כמי שאין לו חלקי * ושמעתי מקשים הדיוקים אהדדי דקאמר כל הדר בח"ל דומי כמי שאין לו חלקי חלי' * והדר קאמר כל הדר בח"ל דומי שאין כו' משמע אבל באמת יש לו חלקי * וכ"ל דאיתא בגמ' לא גלו ישראל אלא להתוסף גרים * ולכאורי' יש להבין וכי בשביל זה יסבלו ישראל הקדושים עול גלות ולרות הלא טוב ה' שיבואו האומות לא"י ויחזירו שם * אך באמת כשרואה הלדיק לפעול איזה דבר לריק לירד קלות ממדרגתו ואז יכול לפעול כי כל דבר לריק להיות מתפעל ע"י דוגמתו ודומי' לו * והכי ידוע שקדושת א"י היא גדולה מאוד ונמלא לא ה' באפשרי לישראל שיפעלו להתוסף גרים מחמת ששם בא"י קדושת ישראל רבי' וגדולי' ומפורשים ומובדלים מכל וכל מהאומות ואין שום שייכות בהם להיות דוגמתם לשבר את כחם כדי שיחזירו * ולכן גלו ישראל ובחן לארץ הקדוש' מעט'

אשריך וטוב לך אשריך בעוה"ז וטוב כו' כי מה שטוב ללדיק בעיני העוה"ז הוא הכל כדי שיבא ע"י לעוה"ב כי הדברים הנריכים לעוה"ב המה התורי' והמלות והם אינם יכולים להעשות ולהפעל אם לא שיש לו כל זרכי עוה"ז בריוח למשל הכנסת אורחים סוכה ואתרוג י"ית מוחה אשה ובנים וכדומה להם לזה לריך הכל שיהי' להלדיק מעות בריוח וחו' אשריך פי' מה שיש לך טוב בעוה"ז אינה עיקר הכוונה כ"א וטוב לך לעוה"ב ולזה נא' אשריך שפי' דרך ונתיב לבא ע"י לעיקר טובת עוה"ב וק"ל *

פתחו לי שערי דקך כו' דהני עיקר מדת הלדיקים כך היא בכל מה שעובד יותר להכורה ב"ה הוא מבין יותר שאינו יכול להגיע אל תכלית העבוד' כי א"ס בדבר זה הוא עיקר הכנת הלדיק שמבין זה שאינו יכול לבא אל התכלית הגמור והיא היא העבוד' וזהו שאמר הכתוב פתחו לי פי' הלדיק אומר שיפתחו לו השערי העבוד' לבא בס לעבוד הכורה לפי שסובר שלא עשה כלום עדיין ולא פעל בעבודתו כלל עדיין ומשיבין לו זה השער לדי' פי' היא היא עיקר העבוד' לידע זה שאינו יכול לגמור בעבוד' כי דבר שאין לו סוף ותכלית והבן *

זה היום עשה ד' כו' י"ל זה רמז על י"ב ירוסי הוי' שזריך האדם לכווין בכל יום ובכל שעה ולכאורה הלא הלירוף הוא ממילא כאשר עשאים הש"ת ואמר הכתוב נגילה ונשמחה בו ר"ל הפעולה היא בכוונה הזאת להכניס בה אהבה ויראה נגילה רמז ליראה כמו שאמרנו ז"ל במקום נגילה שם תהי' רעדה ושמחי' היינו אהבה וק"ל *

פרות שלה לעמו לזה לעולם בריתו : דהנה הכורה ב"ה שולה רפואה קודם המכה ומנה הוא הרפואה היינו תהילותיו ושבחיו שאנחנו משבחים ומפארים את שמו הגדול ותורתו הקדוש' וזהו צורא רפואות ע"י נורא תהילות מחמת תהילותיו הנוראים הם הרפואות וחקו פרות שלה לעמו היינו שהש"ת ב"ה שלה מקודם פרות מכל לרות ומכות קודם למכה היינו ע"י שזיוה לעולם בריתו דהיינו התורי' היא הרפואה השלוחה לנו קודם לכל דבר המניחה ומגילה עלינו ועל כל ישראל אמן *

ובחסדך תלמית אויבי * ולכאורי' קשה הדרכה אם ינתיים בגבור' היה יותר טוב ולמה התפלל להנתיים בחסד * וגם שם בפסוק ימייך כו' נאדרי' ככה כו' תרען אויבי ג"כ קשה למה בימין שרומנו לחסד * ונרי' כי אין לדיק בארץ כו' ואם ה' מתלבש הקב"ה בגבורת להנתיים

נועם ליקוטי שושנה ארימך

בעולם כולו הכל לכבודו ברא שהכל הוא משל ומלי' להבין בהם חזרה מוסר השכל והתורה הקדושה ומי שזכה השם בלב בינה להבין ולהשכיל אזי מכל דבר בעולם יש כיוון להבין משל ומלי' אל התורה הקדושה וליראתו י"ת וזהו שאמר דוד המלך ע"ה ואהי' להם למשל כו' דהיינו דוד המלך ע"ה ידע בעלמו באמת בהתנהגותו בתורה שהוא חינו כמו משל לפני אדם שפיי ישכילו חזרו המשל אל התורה כי הוא עלמו הי' בו כל התורה וחינו כמו שאר ב"ח העוסקים בעניני עוה"ז אשר מהם יוכל איש משכיל ליקח משל אל התורה הי"ל ולהבין מוסר ארך הוא מתחזק בעניני עוה"ז ע"ח כ"ו שיש להתחזק בעניני עוה"ז וכדומה לא כן הי' דוד וזהו ואהי' להם למשל ר"ל ששונאיו היו מחזיקים אותו למשל דהיינו שהיו אומרים עליו שהוא איש שפל חלילה ומשוקע בכל עניני עוה"ז ואמר דוד אם היוני להם למשל שפיי ישכילו ויקחו ממני חזרה משל אל התורה הקדושה או לחזרה מוסר הי' טוב * אך ישיחו בי יושבי שער כו' ר"ל שגם זה שמחזיקים אותו למשל חינו מועיל להם חפילו ליקח ממני משל והם יושבי שער ושותי שכר * וזהו ועמד כולם לדיקים לעולם דהיינו יש ג' מדרגות עולם נפש שני: עולם היא המדרגה עליונה והיינו לעולם ר"ל למדרגה עליונה: ירשו ארץ הם מעלים כל הארצות אשר בזה העולם והבן *

מפוס' ויכולים לפעול שיחוסף עליהם גרים: דהיינו אף שיהי' לדיק בקדושה גדול' יכול לירד ממדרגתו קלה והיו קלה כעין דוגמתו של הגר הבא להתייר פ"י אבל בא"י מחמת שהקדושה גדול' מאוד ואף שירד הדיק קלה ממדרגתו אעפ"כ ישאר בקדושה רבה ולא יהי' כלל. שייכות בגווה דהגר הבא להתייר כ"ל חסו פ"י הגמרא כל הדר בארץ ישראל דומי כמי שיש כו' ר"ל אף הדמיון דהיינו כשיורד ממדרגתו אעפ"כ הוא כמי שיש לו אלפי ואף אותם ב"ח שאינם כיכ במדרג' ואינם אלא כדבר הדומי והדומה אעפ"י כמי שיש לו אלפי: והדר בח"ל דומי כו' ר"ל שדר בח"ל ואינו מחזיק עלמו בקדושה רק כדבר הדומי הוא כמי שאין לו אלפי: והוא שאמר דוד המלך ע"ה אליו פי קראתי ורומם תחת לשוני: דהיינו דרך בני אדם כשהוא נרדף לחזרה דבר להסתכל להכזרה ב"ה אזי מחמת שמחשבתו על אותו הדבר נפסק קלה ממדרגתו ומדיקותו: ודוד המלך ע"ה הי' אומר אעפ"י שאליו פי קראתי דהיינו אף בעת שאני מתפלל על לורכי * אעפ"כ איני נפסק ממדרגתי ומדיקותי חסו ורומם תחת לשוני ר"ל רוממותו יתברך תחת לשוני שאני עושה שיהיה כאחד שאני מתפלל ומחשב כי רוממות אל וק"ל *

ועמד כולם לדיקים לעולם ירשו ארץ: דהיינו הדיק' העובדי' ד' באמת הם כמו הסרסר שבין המוכר והלוקח * כמו כן הדיקים הם הסרסרים בין התורה הקדושה ובין הקב"ה להביא ולהעלות התורה לפני יתברך והדיק' הוא דבוק תמיד בקדושה ב"ה ובתורתו חסו וירא אליו ד' ולא כאמר אל אברהם לרמוז במלת אליו דהיינו להדבוק אליו י"ת תמיד הוא הדיק האמיתי שהוא דבוק בו י"ת * והיי' דרך הסרסור הרואי' לסרסר ללוקח ולהביא לו סחורי' לרדף להניח את הקו"י וליגך מאתו ומבקש ממנו שיפטר וימתין על ביאתו עם הסחור': ודומי לזה הי' אלל אברהם אעפ"י שהוא הי' הסרסור האמיתי בין התורה הקדושה ובין י"ת ויתעלה והיי' דבוק אליו י"ת כאמר בו אדני אל לא תעבור מעל ענדך פ"י שאמר להקב"ה המתן עד שאכניס כו' והדיק רשות לו להפסיק מדבקתו י"ת כדי ליגך ולקיים מלתו * חסו שאמר חז"ל על פסוק בירמי קפיתו ע"ו ואותי עזבו ואת תורתי לא שמרו הלואי אותי עזבו ותורתי שמרו דלכאורי' אינו מובן כלל הלואי אותי עזבו ויש לכווין בדבריהם כדברינו הי"ל הלואי אותי עזבו שיפסיקו עלמם מהיותם דבוקים לי ותורתו שמרו ר"ל למען ישמרו תורתם שילכו ויקיימו מלתו כ"ל והיי' כל עניני עוה"ז הנמלאים

משנה שבת ל ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה עד שיחפול כו' מפסיקין כו' נראה דאיתא בגמ' אליהו לא נעשה אלא בתפלת המנחה ונמלא דתפלת מנחה הוא מעלה ודבר גדול מאוד: והתורה הקדושה היא נקראת **ספר** י"ל פ"ש שהוא לשון ספר של מדיני שהוא הגבול של המדינה דהיינו ההתחלה שממם הולכים אל חוץ המדינה כמו כן התורה הקדושה היא התחלה שיוכל אדם לבא לעבודתו ית"ש באמת * גם ענין גילוח השערות איתא בספרי קודם שגריך האדם ליהרר שלא לגדל השער כי הס"ח יש להם אחיזה בשערות והאדם לריך שלא ליתן שום אחיזה להס"ח נמלא דגם גילוח הוא התחלה לעבודתו ית"ש * וזה שאמר התנא לא ישב אדם לפני הספר כו' פ"י בארץ ארסן שתקרא תיבת ספר הן אם אקרא **ספר** והן **ספר** והן כפשוטו **ספר** ממש: דהיינו כל עניני התחלות שיתחיל אדם בעבודתו ית"ש לא יחשוב האדם ביושבו לעסוק בהם שהוא מיד במדריגה גדולה חסו הרמז באמרנו לא ישב לפני הספר דהיינו חפ"י בספר ממש ללמוד תורה אף שהוא עיקר ענין עבודתו ית"ש לא יחשוב שהוא סמוך למנחה כי מנחה הוא המדרגה גדולה וסמוך וקרוב לה

נועם **ליקוטי שושנה** **אלימך** **צט**

שתהא לימודינו בתורתנו הקדושה לעורר את השלש פשרי מדות שידרשו ע"י התורה וע"י חזרה פעולה נוכל לזכר לזה * ואמר מגזירי שזה פי' כל מה שגזר השי"ת בעולמו הן הרוחניות הן דברים גשמיים יהא הכל שזה לעבודת הבורא ית"ש להכניס כל הגשמיים אל הקדושה * מקל וחומר פי' הן עבדירי קלה יהי בעיניו כחמורי וירגיל א"ע תמיד בלי שום הפסק עד שזוטבב אללו בטבע עד בלתי אפשרי לדבר דברים בטלים : חזו דליתא מרגלית טובה הי' תלוי בזוארו של א"ח פי' מרגלית מלשון הרגל נעשה טבע הי' תלוי בזוארו שממש יזאל הדיבור והי' ההרגל בזוארו דדיבורו שלא לדבר כ"ח דברים טובים הנוגעים ליראת ד' ולתורתו הקדושה * ואח"כ תלמי' בגלגל חמה : דהנה השמש כשם שהיא מאירה בעוה"ז כך היא מאירה בעולמות העליונים ובעוה"ז נקרא שמש שהיא משמשת בעולם ובעולם העליון נקרא חמה שהיא לשון חימום ודיוקות * שמה שמאירי בעוה"ז היא כגשמיים נגד ההארה שבעולם העליון * חזו ותלמה בגלגל חמה דהיינו שלמד את דורו אחריו שיעשו כמוהו להרגיל א"ע עד יוטבע הדבר בטבע להכניס כל דברי הגשמי אל הקדושה דהיינו להתנהג בכל זה עד התגלגלות הדבר שיבא לחימום וקדושה ודיוקות בטבע * שכל הרוחה זו מיד נתפרא פי' כל מי שרוחה ומאמין לזה מיד נתפרא * חזו וחס השמש ונמס פי' השמש שהוא הגשמי ככ"ל הביאו לחימום ודיוקות ככ"ל ונמס שנכלע באברים שהי' הכל רוחניות * חזו אשריכם כלים שכנסתם בטומא' ויאתם בטהרי פי' דאברי האדם הן נקרא כלים ובהתחלתו של הדיק להרגיל א"ע ככ"ל בכל דברי גשמי הוא בעיניו כדבר טמא ע"ד שאמר חז"ל בנדי ע"ה מדרס לפרושים כו' אך אח"כ בהרגיל א"ע שיהא לו לטבעיות בודאי הוא טהרה וקדושה גדולה בהמשכתו בכל דבר גשמי קדושת הבורא ית"ש * חזו שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת הקב"ה בלי מלא מחזיק ריקן אינו מחזיק ומדת ב"ו להיפוך * ויבואר ג"כ ע"פ הפסוק וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן פי' שאנחנו נריבין להמשיך ולהביא את הבורא ב"ה בכל העולמות חזו אמן ואמן דהיינו בעולם התחתון ובעולם העליון חזו כל מלא פי' הדיק כזה שהוא כלי דהיינו כל אבריו כל קדושים ומטוהרים ככ"ל שכבר הוטבע בטבע שבכל דברי הגשמי הוא מכניס וממלא כבוד ה' וקדושתו * מחזיק פי' ע"ז הוא מחזיק טובה לישראל להיותם מלאים ושבעים כל טוב : וריקן אינו מחזיק פי' אם הוא להיפך חילי' שאינם ממשיכן את כבודו לכל העולמות אזי אינו מחזיק חילי' ומדת ב"ו הוא להיפך * מלא פי' אם הוא מלא וחשוב בעיניו שיש בו חכמי' ומפלות זה אינו מחזיק * אין יכול להחזיק טוב' לכל

לה * חילי' לאדם לחשוב כן רק יחשוב תמיד שאינו אלא כמתחיל בעבודתו ית"ש עד שיחפלה : פי' עד שיהי' במדרג' שיהי' יכול להתפלל במחשבי' טהורה וזכה וללוגה בלי שום סיג כלל ויאיר אור תפלתו בכל העולמות אז יהי' בטוח שלא יפסיק עוד מעבודתו ית"ש לעולם * חס שמפרש התנא * ואם התחילו' פי' אם יהי' תמיד במחשבתו שאינו אלא מתחיל בעבודתו ית' אין מפסיקין פי' אלו בודאי לא יפסיקו עוד מעבודתו השלימה מפסיקין לק"ש כי ק"ש היא כמו לימוד תורה כי היא בעצמה לימוד היא דהיינו אף אם יפסקו אדם בתורה יכול להיות שיהי' נפיק מעבודתו ית"ש דאורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרתח לעילא * והעיקר לימוד התורה אז עסק המנוה נריכה להיות שיהי' שפל וככע בעיני עולמו שיחזיק עולמו באמת שאינו אלא כמתחיל בעבודתו וככ"ל * ואין מפסיקין לתפלה אבל הדיק שתפלתו ברור וזך ככ"ל בודאי לא יפסק עוד מעבודתו וילך ויתגבר * ח"ש הנביא השער ההצר הפרימית כו' דהצר הוא לפני הבית ולריך אדם לדמות עולמו בעבודתו שאינו עומד אלא בחצר המלך ולא בבתי נוואי ואינו עומד אלא שער מחצר קדשו של עבודתו ית' * הפרימית פי' שיהא דבר זה מוחלט בפנימיותו באמת * הפונה קדים * ר"ל קדים הוא לי קודם דלפעמי' מחמת שהי' לדיק בגלגול ראשון זה גורם לו שיהי' לדיק גם עכשיו והולך בעבודה הבורא חזו היא הפונה קדים דבר זה פונה אחרו לנדקו מחמת שהי' לדיק מקודם דהיינו בגלגול א' * והזכיר הביא את האדם אשר לו מדרג' אלו סגור יהי' שיהי' מולנע ומוסגר הננע לכת לא יפתח * וזיוס השבת יפתח אם לא בשבת כשיבא לו הבהירות הגדול מרוב קדושתו וממילא יפתח פנימיותו מרוב ההבערי אשר בקרבנו * וזיוס החדש יפתח : החדש נקרי' ע"ש הדיק המבטל דינין וע"י חזו סביבה הוא מבטל ע"י שזורה עולמות חדשי' כדליתא במדרש הקב"ה קראו ליעקב אל אמר לו אתה אל בתחונתי ואני אל בעליוני כו' אזי בורא עולמוי ואתה בורא עולמוי ע"ש בעליוני נמלא כשהלדיק בורא שמים חדשים וארץ חדשה ממילא דין נמתק כי בזה העולם שנכרה עתה מחדש אין שייך בו שום דין שהוא של הדיק * חזו פי' זיוס החדש ר"ל כשהלדיק רוגה לחדש שמים חדשים דהיינו לבטל דייס יפתח קדושתו להתהלך ברחבה *

רבי ישמעאל אומר בשלש עשרה מדות כו' כ"ל דהנה השי"ת ב"ה נתן לנו שלש עשרה מדות ואנחנו נריבין להכניס את השלש עשרה מדות בהתורה שיהא התורה כדרכת בהן דהיינו

נועם ליקוטי שושנה ארימך

לכל ישראל דהיינו שכלתי אפשר שיבא טובי פי * ריקן מחזיק פי מי שהוא בעיניו ריקן ושסל ואינו נחשב בעיניו לכלום זה יכול להחזיק טובה לכל ישראל להשפיע להם כל מיני שפע וזרכי וחיים ולמלאותם כל טוב * וזהו אל יתפלל במקום גבוה פי אל יחזיק א"ע בגבוהות אלא במקום נמוך פי שיהא בהכנעו גדולי כניל * וע"פ הכ"ל יפורש ג"כ הספוק בפרשי משפטים ויראו את אלקים פי שהיו תמיד מסתכלים ורואים בכל מעשיהם אפילו בגשמינותם היו משגיחין על עצמם שיהי להי' והיינו ויראו את אלקים פי על אלקים והיו מרגילין א"ע עד כי * ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר דהפסוק וקרא רגליו כמ"ש השמים כסאי והארץ הדום רגלי וכן היו פועלים שכל מה שבעו"ה דהיינו אפי' הגשמיים היו מכניסין אל הקדושי והיינו ותחת רגליו נעשו כלבנת הספיר כניל * אך שיש לדיקוי שזריכין סעד לתומכס אל כל הניל * ויש לדיקוי שאין לריכין סעד היינו אותן הדיקוי ששמתן הוא מעולם האילנות * וזהו ואל אילני בני ישראל לא שלח ידו היינו כניל אותן הדיקוי שיהי להן נשמי מעולם אילנות לא הי' לריך השי"ת לשלוח ידו להם לתומכס בידו רק שהן עצמם היו יכולין לעשות כל זה בלי סעד ותומך * ויאלכו וישמו ויחזו אלקים היינו שאפילו אכילתן ושתיתן היו מביאין אל הקדושה *

שנלמא בהולך ואינו עושי' או בעושי' ואינו הולך הוא עכ"פ מדי' על דל אחד או בהליכה או בעשיי' משאיכ באינו הולך ואינו עושי' * וכ"ל דליתא במשני' בעשרי מאמרות כו' והלא במאמר א' כו' אלא להפרע מן הרשעים כו' וליתן שכר טוב לנדיקים * ולכאורי' הלא עיקר הצריח' הי' להטיב לנרוחים ולא להיפך * חיו אלא ההכרחי הוא לפרוע לרשעים כשחוטאין והי' לו לתנא לומר בהיפך אלא ליתן שכר טוב לנדיקים כו' ולפרוע כו' : אך נראה דהי' פירש על שאמר השי"ת להושע שישראל חטאו * והשיב לו החליפס באומי אחרת וחיו לאותו לדיק שיקטרנו על ישראל : ופירשו שכר הי' כוונת הושע החליפס באומי אחרת ותרא' בכל אומות אס יש כיוצא בהן והשפל והגרוע בישראל הוא יותר טוב מטובים שבאומות ונמלא בהסתכל בהאומות אין. כה למקטרנו על ישראל : וכמו כן אין לדיק בארץ אשר ישעיה טוב ולא יחטא ויש כה חיו לקטרנו עליהן אך כראות מעשי' הרשעים יתחם פי המקטרנו נמלא עיקר שילום השכר להנדיקוי' בא עיי' ראיית הפרש שבין הרשע לנדיק * ומוכן ממילא כל הכ"ל להפרע כו' כדי שפי' יזתן שכר טוב לנדיקים : וזהו שחשב אינו הולך ואינו עושי' ג"כ למדי' כי גם עיי' בא טובי' להנדיק שאין כה ביד המקטרנו לקטרנו כלל ונדיק באמונתו יחי' *

משוך חסדך לידועך ולדקתך לישרי לב * ומתחילה נפרש הפסוק שאמר יעקב א"ע"ה ידעתי בני

ידעתי שהוא מלות כפולות * ועוד שהי' לו לומר יודע אני כו' אך נראה דהני' הנשמי' שהיא תחת כסא הכבוד אז היא יודעת להשכיל כל התורי' כדליתא בגמ' ומלמדן אותה כל התורי' כולה וכיון שיאל' לאויר העולם בא מלאך וקטרו על פי * ויש ליתן טעם לשבח לזה שמתחלה מלמדן אותה ואח"כ המלאך סטרו וייל שמתחלה הנשמי' ששוכנת תחת כסא הכבוד ולמען לא יבא לה כהמא דכסופא היא נבראת כידוע וזהו ההכרחי ללמדי' כל התורי' כולי' כי אילולי זה לא הי' באפשרי להנשמי' צבואי' אל הגוף החומרי להתגבר עליו לשבר תאוותו וההכרחי ללמדו כל התורי' שפי' יכול לשבר כה ותאוות הגוף : ועוד אס לא היו מלמדן אותי' לא הי' באפשרי לקבל וללמוד אח"כ את התורי' לכן מלמדן אותה מתחילה כדי שאח"כ בנקל תוכל לקבל וללמוד התורי' * אך אס הי' נשאר כך בלתי סטיית המלאך לא הי' תועלת בצריאותו כלל כי לא הי' לריך שום עבדי' ופעולה לעבוד ולשבר כה התאוה כי הי' כבר מלא תורי' כאשר היו מלמדן אותו מתחלה בקדושי' בא המלאך וסטרו על פיו ומשכחו : אך אפי' כן נשאר הרושם שרשם בו בזה שהיו מלמדן אותו כל התורה ולריך האדם לעבוד בכל כמו והתאמנותו לעורר את הרושם הנרשם בו לבא אל המעלה שפי' בו קודם צריאתו כמו שפי'

בשמך הטוב על הראש יורד על סוקן זקן אהרן שיורד על פי מדותיו * כ"ל דליתא
במראה אין מושיבין זקן בסנהדרין והטעם מהמת שטבע הזקן באכזריות ואינו כ"כ במדת רחמנות * אך לא כמדת הקב"ה מדת ציו שהקב"ה נגלה על היס כוקן מלא רחמים והוא מהמת שהרחמים הפליוני' מעולמות העליונים ששם כולו רחמים משם יורדים הרחמים ונשפכין על הזקן ונעשה גם הוא רחמים : וזהו כשמן הטוב ר"ל שמן הטוב היינו הרחמים הגמורים על הראש רמז לעולמי' העליונים הנקראים ראשי' : יורד על הזקן י"ל שהרחמים יורדין משם על הזקן : ונעשי' הזקן זקן אהרן * דהיינו שגם הזקן הוא רחמים דליתן הי' אוהב שלום ורודף שלום והכסן הוא חסד ורחמי' * שיורד על פי מדותיו : ר"ל שהרחמים יורדין על פי מדותיו כניל שלא כמדת הקב"ה ציו שמדת ציו הזקן הוא מטבע אכזריות : ומדת הקב"ה הוא זקן מלא רחמים והכן *

שמעתי מקשים על המשני' ארבע מדות בהולכי לבמהד"ר וחושב התנא לאינו הולך ואינו עושי' לאי' מדי' מדות ואיך שייך להקרא מדי' מדות

נועם ליקוטי שושנה אלימלך ק

חכו מלך ר"ל הקב"ה אסור ברהטים דהתור' נקרא רהטים ונמלא יורד ממדריגת תענוג לאהבה: מה יפית ומה נעמת ר"ל ראה האריך ה"י טוב ויפס אהבה בתענוגים ר"ל שגי' אהת תעשה את שלך ותלך מאהב' לתענוג כג"ל*

אור זרוע לנדיק כו' ונקדים לפרש פסוק נשים אכלתי יערי עם דבשי כו' אכלו רעים שמו ושכרו דודים * דהנה התור' הקדושה נמשלה לדבש כמו שנאמר ומתוקים מדבש וכו' וכשהנדיק עוסק בתור' לשמה כדי לייחד שמו הגדול וזה תענוג ואכילה להקדים חכו כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא ר"ל אכילתו של הקב"ה הוא אש והיא התורה הנקראת אש חכו ג"כ את קרבני לחמי לאשי דקרבן שהוא לחמי לאשי לעסוק בתורה הנקראת אש: והנה הדבש מקומו הוא מלוי ביער ואין הגאה מוכנת כ"א מהדבש אבל לא מעצי היער ואומר הקב"ה אכלתי יערי עם דבשי דהיינו כשהנדיק עוסק בתור' לשמי הנקרא דבש אזי אכילתי ותענוגי מהיער הוא הנדיק עם דבשי הוא התור' * ולעומת זה יש ג"כ להנדיק השפעת קדושה מלעילא * חכו אכילתו ותענוגו * חכו אכלו רעים דהנדיק נקרא ריע להקב"ה שהוא גזר והנדיק מצטל ורמז לזה למצן אחי ורעי אדברה לא שלום כך ר"ל למצן הנדיקים הנקראים אחי ורעי אדברה לא שלום כך הוא על כללות ישראל הנקראים בלי יחיד וגם משום שנכראו פי' ג"כ אהון חכו ג"כ: וע"י הנדיק הפוסק בתור' יש ג"כ השפעה להעולמות העליונים והם נקראים דודי' חכו שמו ושכרו דודים: וע"פ זה יבואר ג"כ פסוק אז ירכנו כל עמי היער לפני ה' דהנה שם הו"ה ג"ה הוא המנהיג לכל העולמות אלא שלא כעו"ז הפוה"ב דהיינו עולמות העליונים נקראים פוה"ב מחמת שהנדיק הולך ובה מעולם לעולם ושם הו"ה ג"ה נקרא נכתב ג"ה ונקרא באדני והנדיק נר"ך לייחד השני שמות הקדושים הללו: חכו א"ז דהיינו השני שמות הן מנין א"ז ח' אותיות * ירכנו כל עמי היער דהיינו הנדיק הנקרא עלי היער כשמייחד השני שמות כג"ל ומביא רנה וחדוה לפני ה' בעולמות העליונים * חכו אור זרוע ר"ת א"ז דהיינו פי' אור שהיא התור' הנדיק מייחד השני שמות כג"ל וע"ז הוא מזריע ומשפיע בעולמות העליונים ומעילא לתתא הוא ג"כ משפיע לישרי לב שמח':

או יאמר בדרך אחר בהפסוק לפרש עוד פסוקים דהני ג"ה ה' לוך עולמים דפוה"ב נכרא בירד ופוה"ז נכרא ב"ס והאזנות חלקם בעופו"ז כי יש להם אחתה במקום

שה"י במחלצתו מתחת כפא הכבוד: חכו ידעתי פי' כבר בהיותו תחת כסה"כ: בני פי' אף אח"כ היינו עתה שאתה בני דהיינו שאני בעוה"ז ידעתי פי' גם עתה באתי אל המעלי' הראשוני' כמו שהייתי קודם בואי לעולם כג"ל כי מנשי' הכבוד כו' חכו משוך חסדך ליודעך: היינו הנדיקים הנמורים שכבר עבדו ותקנו את עלמם להיותם בידעי' ברורי' כג"ל ובוודאי הן מבינים את הכל ויודעים שכל דבר הוא לעובדתיו אף שאין נרא' טוב' כ"כ יודעין פסוק תבא הטוב מאותו דבר: אעפ"י כן משוך חסדך פי' שיהא מיד חסדים: חכו ענני באמת ישעך פי' ענני מן נרי' זו אפי"ס פסוק הנרי' בוודאי לישועה בקשתי מהש"י"ת ב"ה שיפניני מיד לישוע' כג"ל והבן *

משנה איוהו חכם הרוא' את הנוול ונרא' על פי שדרשו חז"ל וירא אלנקים את האור כו' שנחו לנדי' י"ל הפירות שהש"י"ת גז' את האור לנדיקי' שהם יהיו יכולין לדעת פי' האור הזה דבר שעתיד להיות * והני התור' נקרא חמ' לשון נקיב' * והנדיק הנומד תור' לשמי' נקרא חכם בשם זכר * חכו שאמרו בני צבלאי טפסאי דקיימי מקמי ס"ת ולא קיימי קמי ת"ח: ואמר התנא אחכו חכם הרוא' את הנוול כג"ל עפי' האור שבה יכול' לראות את הנוול *

מלך אסור ברהטים מה יפית כו' ר"ל בהקדים לפרש זאת קומתך דמתה לתמר * דאיתא דתמר יש בו זכרות ונקבות * והאדם נר"ך להתקדש עלמו ממדריג' למדריג' מלמט' למעלה דהיינו לתקן עלמו במדרגות זכרות ונקבות: חכו זאת קומתך ר"ל זה הוא קומתך שלמה: דמתה לתמר ר"ל כשהוא דומה לתמר כג"ל מה תמר יש בו זכרות ונקבות כו' * חכו זכור ושמור בדבור אחד נאמרו רמז ג"כ לשני מדריגות דוכרא ונוקבא נר"ך להיות בדבור א' דהיינו מהמחשב' בה אל הדבור ונעשה א' * והנדיק הזה הוא יכול להמתיק הדיינים ולכובשם תחת ידו: חכו שמאלו תחת לראשי ר"ל כשהשמאל הוא כבוש תחת ראשי אז ימיני תחבקי דהיינו שהנדיק הזה הוא בה למדריגת חיבוק ונשיקין ותענוג העליון * אך שר"ך לעלות ממדריגה למדריג' כג"ל דהיינו מירא' לאהבה ומאהב' לתענוג ושמח' והנדיק הזה הוא משפיע לעולם שפע טוב' * חכו ולשמחה מה זו עושה ר"ל פי' מדריגת שמחה הוא מתקן את מדרגת מה שפי' באים בהשפעות חכו מה ד' אלקיך שואל מעמך ר"ל שתתקן מדרגת מה' חכו הוא מתקן פי' יראה ואהב' חכו כי אם לירא' כו' * והנה הש"י"ת בחר אותנו באהב' ולכאורי' בהש"י"ת אין שייך כ"א תענוג: אך מחמת התור' הקדושה שאנו עוסקים בה לשמה הש"י"ת יורד מתענוגו ואסור עלנו בהתור' ובה יבא אל מדריגת אהב' *

נועם ליקוטי שושנה אלימך

במקום הדינים ומשם הוא יניקה השפעתם ח"ש יוסף למלרים ה"א לכס זרע דהיינו השפעתם היא מהי"ד היא ישראל הקדושים יניקה השפעתם היא מהי"ד היא חכמה וזה בא ע"י הלדיק הוא החכם המעורר השפעי ביו"ד ח"ש פותח את ידיך אל תקרא ידיך אלל אלא יודוך דהיינו שהלדיק פותח את הי"ד להשפיע לעולם ומשציע לכל חי ר"ן וזהו שאמר הנביא אל יתהלל חכם בחכמתו כו' כי אם בזאת כו' השכל ידוע אותי דהיינו שהלדיק אל יתהלל שפועל כל זאת ע"י חכמתו כי אם ידוע אותי דהיינו אות יוד וזהו ג"כ סיפא דקרא הנ"ל ויבטחו בך יודעי שמך ח"ש והמן כורע ג"ד דתיבת ג"ד הוא גומל ללים דהיינו ה"ד משפיע לה"א דהיא נק' דלה דלית לה מדילה וזהו והמן דהיא השפעה היא כורע ג"ד והבן * ואמנם צבוא ה"ד בין שתי אוחיות ג"ד נעשה ג"ד שנתם ח"ו השפעה מהי"ד ח"ו על כן לא יאכלו בני ישראל את ג"ד כו' אך הלדיק מעורר השפע לה"א מהי"ד וממתיק את הדינין ח"ו פ"י הפסוק ויאמר אלמים יהי אור ויהי אור דהיינו שהלדיק יש לו כח שני מדרגות דהיינו להכניס ה"א בין היוד"ן ע"י האור שלו דהיינו יהי להמתיק אותה ברחמים גדולים על ישראל וזהו גדולה נקמה שנתה בין שתי אוחיות נקמה דהיינו דהייך נמתקין בין שני אוחיות וגם יש לו כח להשפיל ולהכניע את הרשעים ע"י האור שלו וזהו ויהי אור כל במקום שנאמר ויהי אורו אלא לשון לרה וזהו אור זרוע כו' כי דרך הזריע להנמיח תבואה וגם קץ ודרדר והאור של הלדיק הוא ג"כ כמו זריעה להשפיל ולהכניע את הרשעים וליטרי לב שמחה *

בגמרא ב"מ מליאת בת לאב ומפרש בגמ' משום חיבה ופרש"י משום מזוני ותוספי פ"י משום חיבה שלא ימסרנה למנוול ומוכה שחין * ונראה פ"י לפרושם דליאת כמשנה אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס אלא כו' * ויש לדקדק איך * עלה על הדעת שימש ע"מ שלא לקבל פרס הלא ידוע שאין הקב"ה מקפה שכר כל ברי' אלא שיש לתרץ שאדם יעלה על דעתו שכר קיבל כל שכרו ע"ד שאמר הכתוב מי יקדמוני ואשלם דהיינו שהקב"ה זן אותו מעודו עד היום וגם ע"ד שאמר הכתוב ה' לא יעזבוני בידו לולי ה' בעזרו ויעלה על דעתו דאף אם הקב"ה ה' רוצה ליתן לו שכר ה' ממאס בו וזה פ"י המשנה אלא הו' כעבדים המשמשים את הרב שלא ע"מ לקבל פרס והפ"י מוכן מאליו וליאת בגמ' מתייחד אדם עם בתו ועם אמו ויש לפרש עפ"י דליאת בגמרא לא זו מחיבתו עד שקראו בתי לא זו עד שקראו אמי וזהו פ"י יתירה עליו אמה עברי' שיואלה בסימנין

ור"ל יתירה עליו על אותו לדיק שנקרא בשם עבד עברי' דהיינו שצווד את ה' אבל עדיין אינו נקרא בשם בתו של הקב"ה ככ"ל יתר עליו אותו לדיק שנק' בשם בתו ונקרא בשם אמה עברי' שיואל בסימנין דהיינו שיואל לעולמו בסימני הקטורת ע"ד שאמר הכתוב הדודאים נתנו ריח אלו בחורי ישראל שלא עשמו טעם חטא והיינו שיואל לעולמו בריח טוב ועוד יש לפרש יולא בסימנים ע"ד דליאת שהקטורת ה' מפשרת דהיינו נתן שפע לעולם כך הלדיק הזה יולא בסימני הקטורת להשפיע לעולם וזהו פ"י מתייחד אדם דהיינו אדם עליון הקב"ה וצ"ש הוא מתייחד עם לדיק הזה שנק' בתו או עם הלדיק הנק' בשם אמו וזהו פ"י מליאת בתו דהיינו כל העובדת והמליאות של המלות שהלדיק הזה הנקרא בתו עובד ועושה ומתקן כל המלות שהיו בס"א ומליאת אותן משם והוא נק' בשם מליאת * הוא עובד הכל לאב ולא בשביל לקבל פרס ומפרש בגמרא משום חיבה ור"ל שהוא משער בשכלו הן אף אם הקב"ה ה' רוצה ליתן לו שכר ה' ממאס בו ככ"ל והיינו משום חיבה שהוא ממאס בשכר ופרש"י מהיכן בא לו זאת שימאס בהשכר ופ"י משום מזוני דהיינו שעלה על דעתו שכר קיבל שכרו ודי לו בזה שהוא משפיע לעולם מזוני ככ"ל יולא בסימנים וצ"ש שהקב"ה זן אותו מעודו עד היום ותוס' פ"י שזאת עלה על דעתו שדי לו בזה שלא מסר אותו למנוול ומוכה שחין דהיינו ע"ד שאמר הכתוב ד' לא יעזבוני בידו והיינו לא מסר אותו ליה"ר הנקרא מנוול *

נפשי בכפי תמיד ותורתך לא שכתתי דהנה יש צ"ח הנותנין לב להתחרט על עוונותם ורואים איך אין עובדים הבורא צ"ח באמת וכזה הם עיקר תיקונם כשהם יושבי' עולם ללמוד אומרים שכר נתכפר להם בזה הכל ותיקף נתגבר כח י"רם בקרבם עד שכמעט שחושבים אין כמוהם בלימוד וכמע"ט אעפ"י שקודם הלימוד ידעו בכירור גדול עיוותם וכעת הם מתוקנים כיון שכבר למדו מה לעשות להם עוד ותהי' עוונותם על עצמותם * אבל האיש הללצב הוא רוצה תמיד שפלותו אפי' בעת התורה והמנוחה ואדרבה הוא' נותן לב יותר לשוב מעבירות שצידו באמרו בלבו איך עברתי על דברים מתוקים מדבש וזופת כו' כאלו ילאו מפי אלקים חיים וכל מה שלומד הוא יותר קטן צעיתי עולמו וכזהו וספ"ל * וזה שאמר דוד המלך פ"ה נפשי בכפי כי ההרהורי תשובה הם מרומזין בכפיים דענין שנאמר קשא לבבנו אל כפיים וזה הוא שאמר נפשי בכפי תמיד אני הולך בהרהורי תשוב' ותפאתי נגדי תמיד ותורתך לא שכתתי פ"י אפס"י

נועם ליקוטי שושנה אלימלך קא

אפסיי שאני יושב עמני ללמוד תורתך אעפ"כ איני
 זוכה את כל אשר הכפסתי לפניך ואני חתר בתשובי
 עליהם כלב שלם כן יורנו ד' אשר בדרכיו נלך באמת אמנ*
מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו אשר
 די תכון עמו אף זרועי תאמלנו נרא'
 לפרש דהכי בגמי אמר' מאי מלאתי ומשני מלאתי
 בקדום והסי' הוא כך שדוד המלך ע"ה נולד ע"י חלק
 מס"א ע"י לוט ושתי בנותיו וכוונתו לא ה"י לשי"ש
 והס כוונתו עצמו למנוח באמרם ואדם אין בארץ כר
 ודבר קדוש' היואל מהס פ"י מהסיטרא השני' הוא
 כמו מילאי' שמוציאין בולעם מפיסה* חו היא
 אשר נקרא מילאה חס הוא שאמרו בגמי מילאי'
 ומשיח ונחש באין בהיסח הדעת ושלשה אלו דבר אי
 הס שמיחה נולד ע"י שתיסה ע"י מילאי' וע"י נחש
 ככ"ל והס ג"כ אחד שהמילאה ה"י ע"י שיאל מחלק
 הס"א הס הנחש ואח"כ כשנמשח דוד המלך נמשח
 בקדוש' גדולי' בקרן השמן רמה קרני ולא רמי' פני
 ולמי' ה"י זס באמת שיבא מתחילי' ע"י הנחש ואח"כ
 למשחו כיב בקדוש' ובמעלי' גדולי' : נרי' לתת טוב
 טעם כי הכוונ' בזה ה"י לפי שקדמה מהשבת בוראיו
 ית"ש ויתעלי' להיות גלות ואס ה"י משיח נולד מזדיק
 אז בודאי לא ה"י כה ביד האויב לשלוט עלינו
 לגלותינו מארלנו ומחשבת ורלון הבורא ה"י לזה
 מהמת כי לא מהשבותי מהשבותיכם וטעמי' ידועי'
 לכך גגלל שדוד צביב' שיוולד משיח ד' דווקא ע"י
 חלקס ואח"כ כשבא דוד רזה לבער הסיטרא שנוולד
 משס כדי לבערס מן העולם ויהי' יכול להיות משיח
 האמת והקיים שלא ית' עוד גלות ולא נהקיימי' בידו
 מהמת שלא ה"י לו כה עליהס לפי שנוולד מהס :
 כאשר נאמר וירד העיט על הפגרים כו' אצרים כו'
 וכפרשי' שדוד בא ומכלי' את האומות וישב כו' ע"ש
 עד שיבא משיח לדקנו במהרי' צימינו אמנ ואז תרוס
 קרנו : וכדי שיבא לנו שארית בארץ ויהי' לנו קיום
 בגלות המר והממחר בין הזאבים הללו לכך נמשח
 בקרן השמן ובקדוש' גדולי' רמה קרני ולא רמה פני
 כדי שיצין עלינו בגלות הסם שיהי' לנו קיום כאמרס
 ז"ל שמישיח יתיב אתרעא דרומי וסובל עבוד ישראל
 ע"ש הלשון היטב ולכשינמח קרן הדוד במהרי' אז
 יהי' נלכד וקיים חזק ואמין לעד וללגה* חו היא מלאתי
 דוד עבדי פ"י ע"י מילאי' ככ"ל ע"י נחש ככ"ל עבוד
 זס נקרא מילאי' ובשמן קדשי משחתיו שהמשיח' שנמשח
 ה"י בקדוש' גדולי' ולמה ה"י זס באמת ב' דברים דבר
 וסיפוקו* מתרין הספוק אשר די תכון עמו שהעוה"ז נקרא
 יד כדכתיב אף די יסדי' ארץ כו' ופירושו כדי שיהי' לנו
 קיום בארלויות עכשיו בגלותינו שאנחנו בגשמי' מגושמי'
 אף זרועי תאמלנו לכשיבא משיח במהרי' ואז תאמלנו

זרועי שתי' חזק וקיים לעד*
הצנע לכת עם ד' אלקך י"ל הסי' ללכאורי'
 ה"י לו לומר תלך בלשון נוכח כמו שמסיים
 בפסוק אלקך הוא לשון נוכח : אך הענין הוא לדריך
 האדם להשכיל מאוד מאוד על ה"יה"ר העומד עליו
 לפתוחו גם אס בהלנע בחדרי חדרים יהי' מאין
 אדם אעפ"כ אס ידע בעלמו שהוא עובד השס דסיינו
 שידע שהוא עוסק בלימוד ובמנוח' לדקי' וג"ח וכדומי'
 ע"י"ז יכול לבא לידי פני' גם אס הוא בחדרי חדרים
 וכאשר יסתכל על עלמו יראו עיניו שדברי' ככ"ל
 אמיתים* רק לרין האדם שלא יעלה על לבו כלל
 לחשוב מהשבת מעשיו הטובים רק כאלו הם נסתרים
 ממנו ואינו יודע כלל ממעשיו הטובים כלל ואדרבה
 לא יוטבו בעיניו כל מעשיו* חסו הלנע לכת :
 לכת הוא ג"כ לשון נסתר שהוא עס דבר רמז שגס
 בהלנע יהי' הלנע בתוך הלנע ר"ל שגס בהלנע מאין
 אדם יהי' עוד הלנע ממנו ומעלמו כל מעשיו כלל
 שלא ידע מהס שהוא עוש' חזה דבר* חסו והקבצת
 לרעין כמוך דהסי"ת ב"ה נקרא רעין כמו שכתוב
 רעין וריע אביך אל תעזוב ואמר הכתוב ואסבת כו'
 ר"ל הסיבי' שתוכל לבא לידי אהבי' שלימי' לאסוב את
 המקום ב"ה הנקרא רעין בלתי אפשר כ"א ברוסן
 שתי' כמוך ר"ל בכ"ף דרמיון שלא חרע מעלמך
 כלל שאתה הוא העושי' ובמה נחשב אלל שאיך אלל
 כדמיון וסכן כי זס עיקר ושרש גדול לפגרות
 סבורא ב"ה*

יראת מאלקך אני ה"י ספירות דהנס
 מתחילי' לרין האדם להיות ירא אלקך
 באזהר אופן ומלק אלקי' שבו לרין להיות תמיד ביראי'
 ולכן נאמר אלקך דסיינו חלק אלקות שכן כפי הבנתך
 ואז כאשר תתמיד ביראתך בלי הפסק תוכל לבא
 שדע שאני ד' להשיג מילאותי ע"י פעולותי*
ואתם הדבקים בדי' אלקכס חיים כוללס היום
 מלת היום אינו מדוקדק וי"ל דהכס אמר
 התנא אל תאמין בעלמך עד יוס מותך* הגס
 שרואה אדם שהנסיג את עלמו היום הזס בדרך
 הישר דקדק במעשיו מאוד מאוד לקשר ולדבק עלמו
 בהבורא יתעלה אעפ"כ אל יאמין עלמו שהוא איש
 ישר רק היום הזס שהוא עומד בו : ולמחרתו מד
 לרין להתחיל מחדש לחפש רוממותו ית"ש לדבק בו
 ית' ויתעלק* חסו ואתם הדבקים כו' כוללס ר"ל
 שזה דבר השוה לכל ישראל שאפשר לו לדבק עלמו
 בהבורא יתעלה כמו דאיתא אפי' עבד אפי' שפחה
 כו' * אך אין להאמין לעלמו להיותו כזוה ביום מחר
 כ"א בלתי היום ר"ל היום שהוא עומד בו ככ"ל וביום
 מחר לרין להתחיל מחדש וקיל*

נועם ליקוטי שושנה אלימלך

אדם המתחיל בעבודת הבורא ביום סם מדברים בו ומתקוטטו עליו ויש לו יסורים גדולים מהם ואעפ"כ הוא אינו משגיח על זה כלל ועובד את הבורא ביתר התאמנות עוד ועייז הוא עולה בכל פעם למעלי יתירה ומלא סם נושאים אותו ומגזיבים אותו למעלה יתירה בעבודתו ית"ש ואח"כ כשהוא לדיק גמור אז הוא נושא אותם שמחזירם בתשוב' ומשפיע עליהם כל לרכס והס"י ממילא עובן שהלדיק נקי ארון כאשר בארנו כבר בכמה מקומות הוא נושא את נושאו ר"ל אותם שהיו מנשאין אותו הוא נושא אותם וק"ל *

יראיך יראוי בר דמי איתא כל אומן שונה את אומנותו אבל ביראים יש להם שמתי זה מהם כשרואה ירא אחר כי מדרך הירא באמת שסובר שהוא מקלר תמיד בעבודת הטיית ונמלא כל אי סובר בעלמו שהוא מקלר ובמה יש לקנאות בו כיון שהוא בעלמו סובר שאין בו יראי כלל: הו ירא יראך יראוי ושמחו פ"י כשרואים אותי סם שמחים בי ואין מקנאים אותי כי לדברך יתלתי לשון חיל ורפדי כי תמיד אני בחיל ורפדי שמתפחד אני שמקלר בעבודתך חילי ולזה אין מקנאי בי אדרבי שמחים עלי *

ולציון יאמר איש ואיש יולד כס ים לומר הס"י דמי מדרך הלדיק המדבר פס אדם אדם בדבר אדם הטיפרות פעולות הנשמיות שיפעול לו פ"י דבורו אזי כוונתו של הלדיק לפעול לאותו אדם מה שצריך לו: וגם כוונתו להשיית לתקן שם בעולמות העליונים פ"י דבורו * חנו ולציון הוא הלדיק המצויין בכלי יאמר עליו איש ואיש יולד כס דסיינו בלוחו הדבור שהוא מדבר סופל שי כוונת דהיינו לאיש המדבר עמו שיפעול לו כל לורכו: וגם להשיית הנקרא איש מלחמה נולד ונספל הכל פ"י אותה הדבור * וכאשר מתכבד הלדיק כן הוא סופל רחמים לכל הפולס * חסו די יספור בכתוב עמים ר"ל די הוא מדת הרחמים מאיר ברחמיו אל כתיבת עמים הרונים לכתוב חיו אדם גזירה על ישראל אזי מאיר מדיה"ר אל הכתיב שנסקף לרחמים גמורים *

לעושה נפלאות גדולות לבדו כר * בגמי אמרו בכל מלכותם מאין כמוך שאלו הלי מינא בכל מלכותם הוא דליו כמוך אבל בישראל יש ומנו אמר לי אין שמיניו הקביה מתיי וחליבו חמי' בנה של לרפית הקביה מוריד מסר וחליבו אמר חי ה' כר * נמלא הלדיק עושי ג"כ נפלאו' כמו שהיית ב"ה חלל שהספרש הוא בין הנפלאות שהלדיק עושה וכן

שויתי ה' לנגדי תמיד * כי ידוע שלב חכם לימינו היינו טי"ה"ס"פ שהוא מסיפרא דס"י רחמים ולב כסיל לשמאלו שהוא יס"ר מסיפרא דאלקיס אחרים והלדיק מהסך מדס"ד לרחמים פ"ד ומלאך רפ יענה אמן בע"כ חסו הוא הס"י שויתי ה' לנגדי כלומר מי שהוא לנגדי שהוא טי"ה"ס"ר הסכתי אותו ושויתי ס"י *

די עז לפעו יתן ה' יבך את עמו בשלום * הנה כל נמנותיו ונמנותיו במחשבתיו ובמעשיו לפעולות מדת מלכות חס הוא קישור עולמות ליחד קביה ושכינתו כידוע * ואז כל הפולמות משפיעים ומידה מלכות נקראת פח כד"ה יתן פח למלכו חס הכל ביד הלדיק להשפיע בעולמות פ"י מעשיו הטובים וסידורים והדביקות שלו * כמי"ש חנו פח לאלהים * חס פ"י הספוק ה' פח לפעו יתן וכשישראל במדרגה הזאת שמיחדים מדת מלכות הנקי פח כדלפיל אז ה' יבך את עמו בשלום ששלם שפס כל הפולמות ברב טוב ותלי על ישראל אמן *

נוכריה דודך מין משרים אהבך פיד דחיתא בגמי שהי מתפלל שיתנו לו מחלקו המומן לפוע"כ ונתנו לו אח"כ סראו לו כחלום שלב שלב הלדיקים יש להם כסא של אריבע רגלים ושלן של שלש רגלים פ"ש הלשון סביב ונמלא שאין לאדם להתפלל שיתנו לו מחלקו הפוע"כ המומן לו כי שמה יגרשו לו משם * אבל כל זה כשאדם מתפלל על פלמו אבל כשמתפלל על אחרים יכול לבקש שיתנו להם מחלקם של פוע"כ כי בודאי לא יוגרשו בשביל זה כי אין כוונתם לכך כי הם אינם יודעין בדבר והלדיק המתפלל עבורם הוא כוונתו ג"כ לש"ש להשפיע להם רב טוב חסו חכירי דודך שאנו מחכירי ומתפללים לפוך שתמשך עלינו אותן דודים הפורבים והשמיים עלינו מין מפולמות העליונים הנרמזים ציין והוא פוע"כ תשפיע מעליו עלינו פוע"כ * ואם תאמר יוגרפ מחלק הפוע"כ חלילה לזה אמר משרים אהבך פ"י הלן אהבתם שהם אהבים אותך ועושין מלות ומפעים טובים לפיך אשר עבורם מגיע להם זה החלק הפוע"כ שלהם זה הוא מישור אהבתם בלי פקדה ורמי' כי הפולי אינם יודעים שזו היא מחלקם והלדיק ג"כ כוונתו אינו רק להשפיע לפולס חיתי מתי יתני ונמלא בשביל זאת לא יוגרפ חלקם כר"ל והשם זכרו לאור בנועם הפליון אמן *

ארון נושא את נושאו י"ל הס"י כי דודי"ה כשהסרואים

נועם ליקוטי שושנה אלימלך קב

או יאמר ידונו כו' ע"ד ספסוק מה' ה' אלסך שאל מעמך כו' ושנעתי אומרים דמה רמו לעניות לשון ואכחנו מה זה הוא שפי' שאל מעמך שפי' במדרגת מה יש לומר שזה רמזו רז"ל שדרשו חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום מפסוק כי"ל אל תקרי מה אלא מאה הפי' הוא כך אל תקרי מה שבלתי אפשרי שבח למדרגת פניו להקרא מה אלא מאה דהיינו באופן שמוכל לברך מאה ברכות בכל יום בלי שום מחשבי זרה ואז תפי' במדרגת מה: חסו ה' מלך גאות לבש דפי' מפשינו הטובים שאנחנו עושים אזי השי"ת ב"ה נקרא מלך אך איך אפשר שיתקרא מלך פי' מפשינו הטובים מאחר שיש גאות בעולם ותופכות ה' כו' כל גבה לב ואין אני והוא כו' אך לזה עשה השי"ת ב"ה בחכמתו שנתן לבוש להלביש עומן דהיינו שנתן לנו התור' הקדוש' שפי' לבוש לכסות את הגאות ולבא אל מדת פניות * חסו ה' מלך ר"ל שהשי"ת יפי' נקרא מלך גאות לבש עשה לבוש להלביש את הגאות ולכסותו כ"ל והנה האדם הנדיק העובד ד' באמת הוא כסא להשי"ת ב"ה לשכון עליו כמשי"ה לך ומשפט מוכן כסאך דהיינו פי' הלאך ומשפט שאדם מתנהג בו מוכן הכסא להשי"ת ב"ה ונמלא הנדיק פי' מפשי הטובים הוא מתגדל עד הכסא כבוד שיסכון עליו השי"ת ב"ה וכל זאת אין כוונתו להנאלו שיתגדל הוא אלא שיתגדל שמו של השי"ת ב"ה ופי' חו היא ויאמרו תמיד יגדל ה' וכי *

בגמ' אסור לילך בקומה זקופי* פי' כי עיקר בריאת האדם לתקן שורשו בעולם העליון ולתקן הקומה העליון כדכתיב כי בללם אלקים עשה את האדם פי' בקומה עליון וכדמותה עשה אותו שיש עולם הנקרא יד ה' פיני ה' רגלי ה' וכל שאר אברים ואף שאין שם בעולמות עליונים שום דמיון ותואר כלל וחילוף וחילוף לדמות שם או לזייר כמחשבי כלל דבר זה שם ואין לו גוף ולא דמות כו' אלא שהעולם התחתון יש לו דמות ונאחו בשורשו בעולם העליון הפיניס למשל יונקים מאותן העולמות הנקראים פיני ה' והם נקראים פיניס לא על דמותם חלילה כ"א על פעולתם שיש בעולם העליון רחמים הנקראים פיניס פקחא שמשגיח תמיד על רחמי העולם ולרכס לזה נקראים פיניס וכן עדין שאר האברים בפעולתם נקראי' ולא בדמותם * והאדם עיקר בריאותו ה' לתקן השיעור קומה דהיינו עדין כשאדם עושה אהה מלוא בידו אז ניתקן העולם הנקרא יד ה' וכן כרגל ניתקן עולם הנקרא רגל וכן שאר האברים באהה אבר שמקדש עצמו אז ניתקן העולם השי"ת לאבר ההוא * אבל הפיקר התיקון הוא שיהי' שפל וכבזה בעצמו באמת חלת היא מדרגת הנדיקים העובדים ה' באמת לבסב

ובין נפלאות ה' שהנדיק חינו יכול לפשות שוט דבר כ"א פי' הכורא ב"ה שמתפלל אליו והכורא ב"ה שומע תפלתו ומקיים דיבורו ונמלא הנדיק שיכול לפעול אחי' דבר זה הוא הכל בחסדי הכורא ב"ה אבל השי"ת ב"ה בעצמו אי' לשום נכרה כלל וכלל ועושה הכל לבד בלא סיוע אחר חו הוא לפושט נפלאות גדולות לבדו שפוט' בלבדו * כי לעולם ר"ל מה שיש נפלאות אלא העולם דהיינו הנדיקים * חסדו פי' זה הכל חסדו ששומע תפלתם ועושה ראונו *

חסדך ה' מלאה הארץ חוקיך למדני דאנשי כנה"ג תיקנו לומר גומל חסדים טובים היינו אף למי שאין ראוי והגון ע"ד סודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו בין הגון ובין אינו הגון לעולם חסדו ואנו אומרים גומל חסדים כו' מלשון ויגמל אברהם דהיינו שאין אנו לריבין לחסדים האלה כי השי"ת ב"ה מקבל הכל מאתנו ואנו לוקחים בשורת הדין ואין לריבין להחסד והיינו קונה הכל פי"ו הוא גומל חסדים כלומר שאינו עושה כזר בחסד כ"א במדסי' וע"ד שאמרו לדיקים יחזיין כרוע אבל זה יש להמקטרג עדיין פי"ם לקטרג ולומר באמת למה השי"ת מקבל מאתנו הכל פי"ו אנו אומרים חוכר חסדי אבות דהנה יש חסדים מגולים וחסדים מכוסים והחסדי' המכוסים הם נקראים חסדי אבות דהרוע אלל האב הוא מכוסה ועל החסדים המכוסים אין שום קטרוג עליהם כי אין המקטרג יודע מהם והם מכוסין ממנו * ולזה אומרים חוכר חסדי אבות ושוכן אין למקטרג רשות לקטרג עליהם * חסו חסדך ה' מלאה הארץ האמת שהחסד שלך הוא מלאה הארץ אבל אני מתפלל אליך חוקיך למדני דהיינו שחשפיע עליו החסדי' המכוסים ויהי' תמיד בלי הפסק כחוק וכי"ל שלא יהי' להשטן רשות להכריח אחרים * וישמחו חפיי' לדיקי כו' דשמהה הוא לנדיק כשניגול מאיזה חטא הבח לידו ויניגול ממנה אזי ישמח מאד * ורינה הוא כאשר יעשה הנדיק אהה דבר המותר באכיל' ושתי' ועושה זאת לשמים ומכניס אל הקדוש' זה נקרא רינה שהוא למעלי' מהשמחה' שמשמח אפי' אחרים פי' רינתו כי כל העולמוי יש להם תענוג גדול כשמעלין אהה דבר השפל שבעולם התחתון לעולם העליון * חסו ירונו כו' חפיי' לדיקי רמז לאותן ב"ה השומרים עצמם מפצירי' וחפיי' לדיקת ה' כלומר שיהי' לדיק להשי"ת והם במדרגת שמהם * ויאמרו תמיד יגדל ה' פי' אותן שאומרים תמיד יגדל ה' שרוינים תמיד שיתגדל שמו של הקב"ה ביחודים ודיכיות ובעליות מ"כ הם במדרגת רינה כ"ל :

נועם ליקוטי שושנה אלימדך

לצבם חו ה' מעלת משה רבינו ע"ה שבה במדרגי גדולי כ"כ הכל כשביל גדול ענוותנותו האמיתי שהבין בעלמו שלא תיקן עדיין הקומה כלל* חה הוא הפירוש אסור לילך בקומה זקופה פ"י שאסור לסבור בעלמו שכבר תיקן הקומ' והיא זקופ' כבר אלא תמיד יהי שפל וגבוה שייך עייל שייך נפק ואז טוב לו :

מתוך גרונו : ומפרש למה לריך כ"כ חיזוק ואימון גדול כזה כי גאות עשה פ"י מחמת שעש' הש"י גאות בעולם לכן לריך להתחזק במדרגי' האת חזו אז ישיר משה ובני ישראל ואמרו חז"ל שר לא נאמר אלא ישיר רמו לתחיית המתים וכו' והיינו אז ר"ל לעמיד ישיר משה את השיר' האת שהיא נוקבא לדי ר"ל שיחודש למדרגת ד' שהוא הוי' ב"ה שהוא דוכרא חזו שירו לאלהים ר"ל דהיינו שהשיר' שייך לשם חלקים ומרו שמו והמרו הוא שייך לשם הקדוש הוא הוי' ב"ה ולכך לא כתיב זמרו לשמו לפי שלריך התחזקות כאלו השכיני' מזמרת מתוך גרונו וכדלעיל*

אשרי שומרי משפט עושה לדקה בכל עת דאיתא בגמ' אגרא דתעניתא לנדקתא ונמלא ה'דקי' הוא יותר מן התענית † וקסה הא איתא בגמ' גדולה תענית יותר מן ה'דקי' שזה בגופו חה בזממונו* נרא' דקך הוא הפירוש ע"ד המשל מי שכתמני אלא שר המושל להיות שוטר ורוד' לכל מי שיתחייב אליו עונש : וכאשר האדם המחויב העונש מבקש על נפשו מהשר למחול לו והשר נותן לו כתב פטור אז גם השוטר יש לו הנאה מזה שאינו לריך לעשות דין באדם : ונמלא זה השר נחשב כאלו עש' לדי' עם השוטר שמתחילי ה'י ממוני' לעשות דין עת' נהפך לרחמים ומי גרם זה להשר שיעשה ה'דקי' האת האדם שבקש ממנו המחילי' ונכנע לפניו : כן הדבר הו' האדם החוטא כשנותן לב לשב להצורא ב"ה ומתעני' על חטאיו קורעין לו גזר דינו והוא כאלו השי"ת ב"ה נחן כתב רשום להמקטרג שלא לעשו עוד ונהפך הממוני' עלמו לרחמים עליו ונמלא למפרע שאדם השב עש' לדי' עם המלאך הממוני' על הדין חזו אגרא דתעניתא לנדקתא שכר התענית הוא ה'דקי' שעוש' עם המלאך וכדלעיל* חזו אשרי שומרי משפט כו' פ"י שמשמר את המשפט הוא הדין הנקרא משפט משמר אותו שלא לבא עליו וארבי' יתהפך לרחמים ומפרש הקרא ע"י מה נעש' זה ומפרש עושה לדי' בכל עת שרוא' ומשמר העינים שחטא לעשות תשוב' עליהם ולהתענות עליהם וע"ז עוש' ה'דקי' עם המקטרג ונהפך לרחמים גמורים אמנ*

וירחה לכם יראי שמי שמש לדי' ומרפא בכנפי* כ"ל דאיתא בגמ' העוש' תפלתו קבע חין תפלתו תחנוניס : וי"ל הפי' ע"ד שאמרו חז"ל ע"פ שמשו נח אבירי לב הרחוקים מן ה'דקי' מאן אבירי לב לדיקים שכל העולם חיזון בלדי' והס חיזון ב' צורע ואמרת' הפי' צורע ר"ל שהס הולכים במדרגתם לעולמות עליונים והס קרובים להעולמות והרי הוא כאילו נוטלים ההשפעה בידם כאדם שהוא קרוב אלל דבר ומושיע ידו ליקח אותו דבר חזו הפי' העוש' תפלתו קבע דהיינו שתפלתו עולה תמיד בקביעות לעולם העליון לעולם המיוחד לה חין תפלתו תחנוני' ר"ל זה חין לריך ליקח ההשפעה ע"י תחנוניס דהיינו שיהא חיזון בלדי' כעני המתחנן על הפתח כ"ח צורע כ"ל ולא כן האדם שלפעמים מחזק עלמו בתפלתו ולפעמים יחלש כמו ששמעתי מאחי הרב ואל יבא בכל עת אל הקודש ואמר הפי' שאל יבא לעתים אל הקדוש' דהיינו שלפעמים יתגבר בקדוש' ולפעמים יחלש רק שיהי' תמיד בקדוש' בלי עת חזו ג"כ הפי' כל הקובע מקום לתפלתו ר"ל שתפלתו עולי למקום אחד המיוחד לה אלקי אברהם כו' חזו הפי' שמש בשבת לדי' לעינים : דהני ה'דקים ההולכים תמיד בקדוש' ומסתכלים ברוממות אל כל ימי השבוע אז ציוס שבת קודש בא להס הבהירות הגדול והקדוש' מתנוולת מאלהי אבל מי שלריך בשבת להתעורר עליו בהירות מחדש ע"י שהוא מסתכל וממשיל לעלמו רוממות אל בשבת עלמו אעפ"י שגם זה הוא טוב חינו אלא כמו לדי' לעינים שאין להס משלהס כלום חזו שמש בשבת ר"ל שהוא לריך להסתכל על הבהירות בכדי שימשיל לעלמו רוממות אל בשבת הרי הוא כמו לדי' לעינים כ"ל חזו חרה' לכם יראי שמי שמש לדי' ומרפא בכנפי' דהיינו ר"ל שזרח לכם יראי שמי לכם דייקא פ"י מחמת יראי שלכם שבצדכם עליו כל ימי החול שמש לדי' פ"י מה שלאחר"י אני נותן לה' בלדי' חרה לכם ממילא : ומרפא

שירי לאלהים זמרו שמו * כ"ל דשיר הוא נוקבא דהוא שייך לשם חלקים שהוא מדרגת נוקב' חמרו הוא דכורא שהוא שייך לשם הוי' ב"ה ולעתיד יחודש השירי וחבא ג"כ למדרגת הוי' חזו שירו לדי שיר חדש ר"ל השיר שיתחדש לעתיד הוא שירו לדי שיהי' כחינת שיר' בהוי' והני מדרגת זמר שהוא מדרגי' גדולי' שהיא דכורא וכ"ל לריך האדם שימור גדול לכל יתגא' במדרגי' האת ולריך להתחזק במאד מאד שיהא הזמר כך כאילו השכיני' מדבר מתוך גרונו חזו זמרו ד' כי גאות עש' דיש לנדקק על הלשון זמרו ד' כי לדי' ה'י לו לומר אלא ר"ל מדרגת הזמר תרא' כאלו ד' בעלמו מזמר כאלו השכיני' מזמרת

נועם דיקוטי שושנה אלימדך קג

ר"ל עולמים לשון נעלם שהמלכות שלך נעלם אבל וממשלתך בכל דור ודור ר"ל דהיינו הדריקים המושלים על הרחמים וממשיכים אותם ע"י התערותא דלתתא אתה מעמיד להם בכל דור ודור *

אמרו נגמי מי שיש לו זעקת לגימה על חבירו ודומם הקב"ה עושה לו דין ג"ל הפ"י מפני שהאדם יש לו להתפלל תמיד בעד חבירו שלעצמו אין יכול לפעול כל כך שאין חבוש מתיר כ"ו אבל על חבירו הוא נענה מהרה וכל א"י יש לו להתפלל בעד חבירו ונמצא זה פועל לזה חפצו זה לזה עד שכולם נענים וזהו שאמרו ישראל ערבים זה לזה פ"י עריבין לשון מתיקות כמו וקולך ערב מפני שממתיקין זה לזה בתפלתם שמתפללין כ"א בעד חבירו ועי"ז הם נענים ועיקר התפלה היא במחשבה מפני שבמחשבה יכול בנקל להתקבל תפלתו בעבור שאין עלי קטרוג וזהו פ"י כל מי שיש לו זעקת לגימה על חבירו שזעק בשביל חבירו שאין לו פרנסה ודומם פ"י שמעלה תפלתו בעולם המחשבה הקב"ה עושה לו דין * פ"י שפועל רצונו הטוב ונענה בתפלתו *

רצון יריאיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם * נרא' לתרץ על שמתחיל בלשון יחיד ומסיים בלשון רבים וגם כפל ה לשון לפי שהלדיק אינו מתאווה לשום דבר ברצונו כי הוא כל כך במדרגתו הקדושי שאין לו תאוה לשום דבר אך מהיכן בא זה שהלדיק לריך לפעמים לאיזה דבר למוון או למצוה או לכסף וזהו והדומי להם זה הוא הכל לזרכי העולם שהעולם לזכרים לכל זה תמיד ומתאווים להם תמיד ומתפללים עליהם רק שאין כח בידם להיותם נענים בתפלתם מפני שאין כח בתפלתם לעלות למעלי וכשהלדיק לריך ג"כ לאותו דבר ומתפלל עבורו ותפלתו הזכה עולה בלי שום פגע אזי נאחזין כל תפלות ישראל באותה התפלה ונענין כל ישראל בזכותו * וזהו היא פ"י רצון יריאיו יעשה פ"י הש"ת ב"ה עושה רצון להלדיק שיהי לריך לאחי' דבר ויהאזה לה כדי ואת שועתם ישמע כ"ו שישמע תפלת הליבור ויושיעם *

או לפרשו בע"א כי גם על הלדיק יש לפעמים עליו קטרוג ומהיכן בא הקטרוג מפני שאין לדיק בארץ אשר יעשה טוב כ"ו פ"י שגם בטוב אי אפשר שיהי' ברור ולגול בלי מטא כלל כי אינו יכול האדם להיות כ"כ ברור שיעש' דבר בלי שום פגם ובכל דבר שעוש' יש איזה פני' או גדלות * וכיון שאינו ברור לעשות דבר בלי שום פגם כלל על זה יש עליו קטרוג ר"ל אבל הש"ת ב"ה ברוב רחמיו הגדולים הוא מבטל הקטרוג ובמה מבטלו

ומרפא בכנפי' רמו על הלדיק המעוסף תמיד ומשועט בכנפיו בעולמות העליונים הוא גורם רפואה והשפעות לישראל וזהו הכתבה ליראי שמי וק"ל * **ידקרו** ה' דורשיו ימי לבכס לעד * ג"ל דכנה כשהלדיק עושה מצוה ומקיים המצוה בשורשה אז מביאה אותו המצוה לדי חימום והתלהבות הנוער בו * ע"י המצוה שעשה לומר שירות ותשכחות להש"ת ב"ה: וזהו יהללו ה' דורשיו בשירות ותשכחות מחמת שמי לבכס *

מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור: פ"י הדורות ממשיכים אליהם מלך כפי מעשיהם אם טוב אם להיפך ח"ו ולפיכך דורות הראשונים שהיו לדיקים והמשיכו אליהם מלכים טובים אבל בעו"ה בדורות הללו בגלות המר שנתמעטו הדורות אין אנו יכולים להמשיך עלינו מלך טוב: אעפ"כ הקב"ה ברוב רחמיו ומסדיו אעפ"י שאין לנו מלך טוב אין הקב"ה נותן הממשלה בידו שיהי' ח"ו מושל בנו אלא הממשלה נשאר ת"י של הקב"ה כמו בדורות הראשונים * וזהו מלכותך כ"ו כל עולמי' פ"י שהמלכות הוא לפי העולם כמו שממשיכים אליהם אבל וממשלתך בכל דור ודור פ"י דהממשלה נשאר קיים לעד בידו של הקב"ה המלא רחמים ולא כלו לעד מדור לדור *

עוד פ"י אחר ע"פ זה כי השם הוי"ה ב"ה הוא נעלם לע"ע בגלות כמו דכתיב זה שמי לעלם הסר וי"ו ויש ליתן טעם לשבחה למה באמת הוא נעלם בגלות * כי בגלות המר הזה אהנו תחת הדינים ח"ו והקב"ה ברוב רחמיו כשרוה לעשות לנו חסדים אזי הוא מסתיר אותם כדי שלא יהי' עליהם קטרוג ח"ו ומעלים את החסדים והרחמים בהכחז' ובהנע' שלא יבינו שרוה לעשות לנו רחמים והוא עושה לנו חסד בהסתר וזה נק' נפלאות כי תרבוש פלא הוא ואמכס"י וזהו כתיב לעושה נפלאות גדולות לבדו שמכסה הרחמים שאינו יודע כי אם הוא לבדו ולא עוד אלא שנתן לנו לדיקים אף בגלות שהם מזכירים את הרחמים תמיד לפניו ומעוררים רחמים עלינו והלדיק נקרא זכר שמזכיר להקב"ה גם שאין שכתה לפניו אעפ"כ לריך התערותא דלתתא כידוע והלדיק הוא התערותא וזוה מזכיר כ"י להש"ת שמעוררים רחמים על בניו * וזהו כתיב זכר עשה לנפלאותיו ר"ל אעפ"י שהעלם הרחמים זה נקרא נפלאות כ"י עשו להם זכר הוא הלדיק שזכור תמיד בהם * וזהו זה שמי לעלם ה"ל אעפ"י ששמי הוי' אני מעלים אעפ"כ זכרי לדור דור * ר"ל בכל דור ודור אני מעמיד להם לדיקים שנקראו זכרי כ"ל זהו פירש הפסוק מלכותך מלכות כל עולמי'

נועם ליקוטי שושנה ארימלך

מבטלו בעשות רצון ה' כמעט כי הרצון אלל ה' הוא ברור מאוד כי רואה הוא לעבוד את הבורא ב"ה בשלימות גדול בלי שום פגול מחשבת זרה כלל והקב"ה ברחמיו עשה את הרצון כמעט כמו שאמרנו בנמי' מחשב' טובה הקב"ה מלרפ' למעש' ומנאל כאלו כבר נעשה העש' ג"כ בלי שום פגם כלל ונתבטל הקטרוג ממילא כיון שהעש' היא ברורה על מה יש לקטרג וזה הוא הפי' רצון יריאו יעשה פי' שמחשב הרצון של ה' לדיק למעש' וזהו ואת שעתם שהם לועקים על הקטרוג שיש עליהם ישמע וישעם ומבטל הקטרוג כיון שהמעשה הוא טוב והבן *

וגבורי יש עוד חסד שבגבורי וגבורי שבחסד וחסד שבגבורי הוא כשהקב"ה נוקם בלאומות ומשלים גמול לאויביו בשביל ישראל נמלא בזה הגבורי שמושי הוא חסד גדול וזה הוא הפי' נפילות בימיך כלל מה טוב ומה נעים כשאתה לוקח בימין שלך שהוא החסד את הכלה שהוא הנאחז וגבורי וממילא מוכן הפסוקים הקודמין והבן *

ד' חפץ למען לדקו יגדיל תורי ויאדיר: כי ידוע שטיקרא כוננת הבורא ב"ה בצריאות העולם להטיב לבכוראיו מפני שהוא רב חסד ולא הי' עם מי לעשות חסדים הוכרח להמליח העולם כדי לקיים מדת החסד והכל נעש' פי' ה' לדיק הממשך כל ההשפעות ע"י אתפירותא דלתתא והלדיק יכול להמשיך בפעולותיו מה שרוא' אם לחסד ואם לגבור' ובמי' בתורי' כי הקב"ה ברוב רחמיו הגדולי' העמיד בתורי' מדת גדולי' וגבורי' כדי לשלמו האדם התורי' לשמ' ימשך בכה' מדת חסד וגבורי' למט' חסד לישראל וגבורי' לאומות העולם * חסד הוא הפי' בגמרא חסד ומשפט אשירי' חסד לחסד אשירה ואם למשפט אשירי' * אשירי' הוא מלשון המשיר פירותיו והפי' הוא אם לחסד אם אני רוא' שהחסדים גברו למעלי' והרחמים מתפוררי' אז אשירי' אותם לישראל ואם למשפט וכשאני רוא' שהמשפט חלילי' מתעורר אשירי' אותם לאוהבי' חסד אומר ד' חפץ למען לדקו * ר"ל שחפץ הבורא ב"ה לעשות דק' להשלמות יגדיל תורי' ויאדיר פי' העמיד בתורי' גדולי' וגבורי' כדי שימשך אותם ה' לדיק ע"י התורי' כח"ל והבן *

שבענו בבקר חסדך ונרכי' ונשמח' בכל ימינו: תמלה נקדים לפרש פסוק א' שנאמר וישכם אברהם בבקר: כי ידוע שבקר נקרא חסד ויש חסדים המכוסים וחסדי' המגולין וחסדים המכוסים נקראין מוחין כי המוח הוא מכוס' וחסדים המגולין נקראין שכס כי השכם הם הכתפיים הם המגולין ונראין רחבים * ולזה נאמר ביששכר ויע שכמו לסבול שעש' מן החסדים המכוסים חסדים המגולין שימגלו ויבואו אל התפשטות * וגם אברהם כיון לפשות מן חסדים המגולין חסדים המגולין שיהיו במדרגת שכס ולו' כתיב וישכם אברהם בבקר שעש' מן הבקר שהוא החסד שיהי' נקרא שכס וימגלו בהתפשטות ויהיו נראין * חסד הוא שבענו בבקר חסדך לשכס אותנו בחסדך הגדול ויתגלי' אלינו במגולי' ואז נשמח' ונרכי' בכל ימינו תמיד שאפסי' שח' תמה זכות אבות יהי' חסדך קיים לעד ולנצח *

עוד פי' אחר כי הקטרוג אינו רק על המעש' שאינו ברור' וכדלעיל אבל על הרצון איך שום קטרוג כי הרצון הוא ברור ולולל והלדיק ברוב לדקתו הוא מכניס ראונו ומחשבתו הטובי' באחרים שגם הם יהי' להם הרצון הטוב להדבק בהבורא ב"ה בכל לבבם וזהו שמכניס הרצון באחרים זה כבר נקרא מעש' כי נעשה מהרצון שיש לו מעש' באחרים ובשביל זה נתבטל הקטרוג שהרי גם המעש' היא ברור' מאוד וזהו הפי' בפסוק פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון כי ה' לדיק ממשך שפע להעולמו' ולכל אדם וע"י מה הוא פועל כך בהכניס ראונו באחרים ומנאל כי נעשים כולם לדיקים על ידו ולזה יכול להמשיך עליהם שפע רב וזהו מדויק הלשון נוכח ונסתר כחדא פותח הוא נסתר את ידך נוכח אלא שזה קאי' על ה' לדיק שהלדיק הוא הפותח הידים להבורא ב"ה כביכול להשפיע על העולם וזמה הוא פותח ומפרש הפסוק ומשביע לכל חי רצון בזה שמשביע לכולם רצון אהבת הבורא ב"ה ונעשה מהמחשבי' מעש' ואין קטרוג כלל ויכול להשפיע כראונו ואין שטן ואין פגע רע * וזהו הפי' עלמא גם כאן רצון יריאו יעשה ר"ל מהרצון נעשה מעשה וכדלעיל וממילא את שעתם על הקטרוג יושעם:

קול ד' בכה קול ד' בחדר: כי ידוע שקול הוא הוי"ה ודבור הוא אדני' והשי"ת ב"ה בחסדיו הגדולים אינו משפיע את הרחמים אלא ע"י המשכת ה' לדיק ולמה זה כדי לקרב את ה' לדיק אליו * והי' דבר אינו כ"א דבר הנראה לעינים כי על דבר שאינו נראה אינו שייך הידור וזה הפי' קול ד' שהוא רחמים בכה ולא בפועל עדיין קול ד' בחדר שהלדיק מביא אותם אל ההתגלות ונקרא דבר *

עוד פי' ונקדים כמה פסוקים לפרשם יחד כתיב נפילות בימיך נלח וכתיב ימיך כה' וימיך כה' וכתוב ד' איש מלאמי' והלעת הדברים כך הם ה' ימי שתי מדות חסד

ג' חכמי בארץ אל חסדך ממני מנזותך * ר"ל דהיי' האומות

נועם ליקוטי שושנה אלימלך קד

האותיות והכתב של התורה הקדושה הוא הלבוש והגוף של התורה: והפנימיות והסתתרות של התורה היא הכפש של התורה: והלדיק העוסק בתורה לשמי זוכי לדברים הרבי ומגלין לו רזי התורה דהיינו שזוכי להשיג הפנימיות של התורה * חסו דאמרין בגמרא דאנכי הוא ר"ת אלא נפשי כתבית יבנית דהיינו כנ"ל שהש"ת ב"ה נתן הפנימיות היא הכפש בתוך הכתב * ומחמת גדול הדביקות של הלדיק העוסק בתורה לשמי הוא מעלי את התורה ומקשרי מעולם לעולם עד אין סוף ב"ה וב"ש * חסו שנאמר ברוך ד' פי' התורה הנקראת ברוך ד' שהיא הכריכי העליוני שממנו הולכין כל הרחמים והשפעות היא מהעולם ועד עולם * והיינו אורייתא וקב"ה חד דהיינו ע"י הלדיק המקשרי מהעולם לעולם עד א"ס ב"ה * וחסו פי' הפסוק תורת ד' תמימה משיבת נפש פי' ע"י הלדיק המשיב את הכפש היא הפנימיות של תורה למעלי למעלי עד א"ס ב"ה ע"י היא תמימה וחסו שאמר דוד המלך ע"ה גר אנכי בארץ ר"ל הפנימיות שמרומי בתיבת אנכי שמרמו על הכפש הכתובי בתוך הכתב אלא נפשי כתבית כו' הוא כמו גר בארץ שאין העסק התורה אלא העולם כ"כ בשלימות להשיג הפנימיות פי' האור הפנימי הנגמ והנסתר במלותיך בכך בקשתי פי' האור הפנימי ממני מלכותיך שתזכני להשיג הרזין דאורייתא באמת *

או יאמר דהנה כבר כתבנו מה דהלדיק השלם יכול לבטל כל הגזירות הקב"ה גזר ולדיק מצטל והוא ע"י שהלדיק הוא מופרש ומובדל מעניני עסקי העולם הזה והוא כאלו אינו בעולם הזה כלל: ומחמת דבר זה קדושתו רבה מאד כדמיון המלאכי שואלין זה לזה אי' מקוי כבודו שהם סוכריי שהש"ת ב"ה הוא בתחתוני ומחמת זה מודים ומשבחים להש"ת ב"ה ונמלא המלאכים שואכים הקדושי ע"י עוה"ז שהם אינם בו והלדיקים שואכים ומקבלים הקדוש מהעולמי העליוני שסברתם בהיפך המלאכים והלדיק המופרש ומובדל מהעוה"ז הוא שואב ג"כ הקדושי מהעוה"ז כדמיון המלאכי שגם הוא כאילו אינו בזה העולם כלל מחמת גדול פרישותו וקדושתו ויש לזיך כזה אהבת המלאכים ויראת המלאכים ומדרגתם הוא יותר מהם ולהלדיק כזה לא יעשה ה' דבר כ"א גילה סודו לעבדיו כמ"ש באברהם המכסה אני כו' ויודע הלדיק להתפלל ולבטל חסו שאמר דוד גר אנכי בארץ דהיינו שאני מובדל ומופרש מכל גשמי עוה"ז לכן אל תסתור ממני מלכותיך פי' היווים שאתה מלוא בעולם הודיעני מקדם כדי שאוכל למתקם ע"י תפלתי הזכה *

במשרי שמחה לאיש צמעה פיו * כ"ל ע"פ דאיתא צנני ריח בן דוסא כשהי מתפלל על החולה

אמר זה חי וכי אמרו לו מנין אתה יודע אמר להם אם שגורה תפלתי בפי כו' חסו שמחה לאיש פי' ע"י מענה פיו דהיינו תפלתו של האיש לדיק אם שגורה בפינו אז שמחה הוא לו שיודע שתפלתו רזוי מקובלת לפני המקום ב"ה *

או יאמר דהנה יש ב' מדרגות בלידקות * אי' מדרגות יראה היא הנקי בשם יעקב * כמ"ש אל תירא עבדי יעקב נמלא מליו יראה אלל יעקב * והב' היא מדרגת העובד מאהבה היא הנקי בשם ישראל * דהיינו ישר אל שהוא מודה ומשבח להש"ת ב"ה בשירות ותשבחות והוא ע"י אהבה רבה ואיתא בחזנות הלבבות שר"ך האדם לקבל על עצמו תנאי הגירות בעוה"ז כאשר האדם שהוא גר בארץ אחרת והוא שפל וכבו' בעיניו מאד שאין לו על מי לפנות ותמיד בכל רגע הוא בעמור ולא קאי וממחר לעשות פעולותיו והלטרותו בשעה מועטת זו כמו כן לר"ך להיות העוה"ז נדמה בעיני האדם כאשר מצואר שם באר היטב בלחות לשונו הן והטבור * חסו מדרגת יראה שרואה בשפלותו ומתירא מהבורא ב"ה הגדול והנורא והנה הלדיק לר"ך להיות עובד בשני המדרגות דהיינו מדרגת יראה הוא התנאי הגירות והשפלות ובמדרגת אהבה שהוא לחשב תמיד רוממות אל וגדולתו * והפעולה המביאה את האדם לידי אהבה הוא המחשב' הטבורה הזכה והלוללה דהיינו שיאיר ממנו כל מחשבת חון ולמעט דיבורו בעניני העוה"ז כ"א לזורך גדול ורואו הלטרכי יח' ג"כ לעבודתו ית"ש ולחשב תמיד רוממות א ושיחא הילוכו בקדושה ודיבורו בקדושה ביראת אל כל היום וע"ז הוא בא לאהבה רבה ושלמה חסו פי' הפסוק שמחה לאיש דהיינו שהפסוק מלמדנו איך לבא לידי אהבה שהיא השמחה ואמר באיזה פעולה יבא שמחה לאיש לדיק צמעה הוא לשון עינו וסיגוף דהיינו ע"י שהוא מענה ומסגף את פיו מדבר דבר שאינו לורך גבוה וישמור פיו ולשונו מאד לדבר בקדושה וע"ז מחשבתו טהורה להיות מחשב רוממות אל וגדולתו ובא לידי אהבה הבורא ית' ובמלותיו חפץ מאד חסו גרים ותושבים אחס עמדי שהקב"ה מלוא לישראל שיהיו עובדים אותו בשני המדרגות הנ"ל דהיינו גירות היא היראי ותושבים זה היא מדרגות אהבה כי הגשמה הבאה מלמעלי והלכה בכל העולמות עד העולם התחתון הזה לריכה להיות ג"כ מחשבת תמיד בעולמות עליוני שהיתה בהם תושב חסו רוממות אל חסו פי' הפסוק גר אנכי שאני דוד המלך ע"ה רבש"ע מדרגות יראה היא הגירות והשפלות יש ב' איך על זאח אהפלל אל תסתור ממני מלכותיך הוא מדרגת אהבה הפנימיות שבמלותיך שהיא ע"י אהבה ודביקות כנ"ל *

נועם ליקוטי שושנה אדימלך

כאלו יולא מהעולם הזה כן יהיה מסירת נפשו נמורה ושלמה ואז ישיב את הנשמה קשעת הולאה מן העולם העליון * ר"ע אומר כשעת תביעה פי' רצין לך אדם שאין לו שעה שיתעורר עליו התעוררות תשובה מלמעלה וזהו שעת תביעה שהקב"ה תובע אותו שישב אליו ואמר ר"ע שיהי' תמיד בהרהור תשובה כשעת התביעה מלמעלה ואז יהיה יכול לעשות מסירת הנפש בשלימות וביותר יש סייעתא לזה שיבא לו הארה והתעוררות פי' רצית לדיק בפניו שבעבור שיראתו על פניו אזי המסתכל בפניו מקבל הארה גדולה * וזהו שאמר יעקב א' ע"ה אמותה הפעם אחרי ראותי פניך דאיתא ויפול יוסף על נואריו ויבך אבל יעקב לא נפל משום דקרא ק"ש ומסתמא התפלל והולך לעשות מסירת הנפש בפילת אפיס ואמר אמותה הפעם דהיינו שעתה אוכל לעשות מס' בשלימות אחרי ראותי פניך וקבלתי ממך הארה וקדושי' גדולה * **משנה** ברא בתרא בפרק יש נוחלין ומגחילין כו' כ"ל ע"ד הרננו דמה ששאלו ישראל היש ה' בקרבנו אם אין פי' ששאלו באיזה עולם תהי' עבודתם דהנה יש שעולם אחד נקרא יש ועולם א' נקרא אין דאיתא לא כשאני נכתב אני נקרא נכתב ביו"ד ל"א ונקרא באדני' והקריאה הוא שם אדני נקרא יש שהוא הנגלה והשם הוי"ו ב"ה נקרא אין שהוא נסתר * וזהו אתה הוא אחד קודם שנברא כו' אתה הוא נגלה והוא נסתר ולריך האדם להיות עבדו ע"י שם אדני' שמשם יבא להשם הוי"ו ב"ה וזהו דאיתא בגמרא מיום שנברא העולם לא הי' אדם שקרא להקב"ה אדון עד שבא אברהם א' ע"ה וקראו אדון ולכאורה מה חידש אברהם אבינו דווקא בשם אדון אך האמת שדבר גדול חידש שמתחילה לא הי' עבדות' כ"א עד שם הוי"ו ב"ה ובא אברהם וקראו אדון היינו כ"ל ולימד שזריך אדם לילך מתחילה ע"י שם אדני' ומשם יבא להשיג השם הוי"ו ב"ה ושיי השמות הללו נקראי' יראה והאבת השם אדני' הוא נקרא יראה והשם הוי"ו ב"ה הוא אהבה ולריך האדם לבא מן היראה אל אהבה והיינו שחידש אברהם אבינו ע"ה שקראו אדון דהיינו שהשכיל בחמתו חיבוד שם אדני' בהשם הוי"ו ב"ה וזהו מרגליות טוב' הי' תלוי בנוארו של אע"ה היינו שמן הנואר יולא הדיבור וזהו שם אדני' כידוע וזהו ושמור וזהו אלו שמרו ישראל שני שבתות היינו השני עולמות היגל ליחדם מיד היו נגאלין * וזהו ביום השבת שני כבשים כו' כבשים הוא לשון מעלי ומדרג' כמו עלה בכבש כי הנקודה אינה מעכבת הפי' והיינו כ"ל שזריך האדם לעלות בשני המדרגות והיינו ליחד שני עולמות היגל * בני שנה דשני' היא גימט' ספירה דהיינו

או יאמר שמחה לאיש כו' * דהנה ידוע שעיקר החיות של כללות ישראל אינו אלא בארץ הקדושה השי"ת יקבץ נדחינו מהר' למקום חיותנו. אך הלדיק הדבק בהבורא ית"ש ובשמו הגדול יש לו חיות אף בכל מקום שהוא וזהו ויחי יעקב בארץ מנצרים שבע עשרה שנה * פי' יעקב הי' לו חיות אף בארץ מנצרים ע"י שם הוי"ה ב"ה ובי"ש שהוא במ"ק שבע עשרה גימט' טוב. וזהו שמחה לאיש במענה פיו כי מענה הוא לשון מעון ודירה דהיינו הלדיק ע"י עסקו בחורי' ותפלתיו הזכים והללו'י' בדביקות גדול שיש לו יש לו חיות ונמצא פיו הוא דירתו בכל מקום שהוא * זה שמחה לו ואשרי לו לחלקו לאיש הלדיק. בב"מ דף ל' * משנה אזה היא אבידה כו' וי"ל ע"ד המוסר אם תר' לדעת אר' היא אביד' שאדם אוכז בו נשמתו ואמר מלא חמור או פרה רועי' בדרך דחמור הוא גוף והחומר של האדם העוסק בעניני העוה"ו ודברי נשמי הרודף אחריהם זה הוא הפי' של רועים שרועי' את עלמו במרעה העוה"ו אלא שאעפ"כ הוא בדרך פי' שהוא נוכח את עלמו בדרך הישר שנושא ונותן באמוני' אין זו אביד' בשביל זה אינו מאבד חיו' נשמתו * אבל חמור וכליו הפוכים * דכלים הם האברים של האדם שהוא משמש בהם אם הם הפוכים פי' שקלקל בהם והיפך אותם מטוב לרע הרי זו אביד' שבה בודאי הוא אוכז את נשמתו לכן חוס וחמול ורחם על נפשך ונשמתך ותחזור בתשוב' מהר' להבורא ית"ש: החזירה וברחי' החזיר וברחי' אפי' ארבע' וחמשה פעמים דהיינו שחזר בתשוב' כמי' פעמים וחזר לקלולו אעפ"כ אל יתיאש עלמו חיו' לומר למה זה הכל ליגע אלא חייב להחזיר' שחל עליו חיוב התשובה שנאמר השב תשיבס משמע אפילו כמה פעמים והשי"ת המקבל שבים יחזירנו בתשובה שלימה לפניו ויחזור חתירה מתחת כסא כבודו לקבל אותנו ברחמים ולתקן את אשר שחתנו ברחמיו אמן כ"ר *

משנה סוף פרק המפקד * השולח יד בפקדון כו' ע"ד המוסר נראה לפרשה דהנה הנשמה נקרא פקדון שנתן השי"ת לאדם שישמור אותה ולא יפגום אותה חלילה: וזהו השולח יד בפקדון שאם חיו' שלח ידו בפקדון היא הנשמה הקדושה אשר הפקד אמו שפגם בה חלילה בפי' ילקה בחסר וביתר פי' שנפגם מחמת שני דברים דהיינו שחסר ופגם לעילא ופגם לתתא ופגם שנשמתו חו היא ילקה בחסר * וביותר היינו עבור שנתן כח בהקליפה הנקראת יתר דכל היתר כעול דמי * וזה"ל כשעת הולאה פי' אף ישעה ויתקן את אשר עוות וקלקל: דהיינו שימסור עצמו לכבוד קדושת שמו כשעת הולאה מן העולם

נועם ליקוטי שושנה אלימלך קה

תורת אמת ר"ל עכ"פ אל תעזוב את התורה לגמרי חליה ולמוד אפילו שלא לשמה שזה נקי בשם וקבץ שאינו אלא מקבל ולא משפיע * חכו יש נוחלין ולא מנחילין הכן את האם היינו הלומד שלא לשמה הנקרא בשם נוקי שזה אינו אלא נוחל השפע למטה וכי"ל *

זאת מנוחתי עדי עד פה אשכ כי ארתי נר צירוף הפסוק בואת יבא אהרן אל הקודש כפר בן בקר י"ל הפי כי ידוע שהשכיני נקי זאת שהוא דין והמתקת הדיני נריך להיות בדוגמתו דהיינו עם נבורי שזכר שפורש הוא חסד הוא ממתיק חסד שנבצורה ועשה הכל חסד וחו בואת כו בפר דכא דייס כידוע בן בקר הוא חסד מלשון בוקר והיינו נבורי שזכר נקי בן שהפורש הוא חסד ועי"ז ממתקין הדינים ונעשים רחמים גמורים * חכו זאת מנוחתי עדי עד פה אשכ ר"ל שזאת כר"ל היא מנוחתי מחמת שאני ממתיק הדינים עד פ"ה אשכ והיינו פ"ה עם הכולל הוא גימטריי חלקי אשכ פי שאני משיב ומספק הדין לרחמי גמורים * כי ארתי מחמת שתאוותי תמיד על זאת והכן *

אשרי יושבי ביתך כו אשרי העם כו י"ל דהנה איתא בגמ' חסידים הראשונים היו שוטים שעה אחת כו וכונתם ה' כדי לזכך ולטער את מחשבתם ולדבק עצמם בעולמות עליונים עד הגיעם קרוב להפשטות הגשמיות כמבואר בש"ע א"ח רק אח"כ בשעת התפלה הדיבור של תפלתם הקדושה נתלבש ממילא במחשבותם הקדומות חכו פי הגמ' מחשבה טובה הקב"ה מרפה למעש' היינו הדי"ט שהוא מעש' נגד המחשב' * ועוד יש מדרג' גדולי מוז דהיינו בשעת התפלה מחשבים ג"כ בעולמות ודבוקים שם כאלו אינם זזה העולם כלל ומזבן ממילא אשרי יושבי ביתך פי שיושבים בעולמות עליונים עוד יהלוק סלה ר"ל אפי' בשעת תפלתם אשרי העם שככה לו דהנה הקב"ה נתן לנדיקי מחני' שיהא כה בידם לבטל גזירות ולהמתיק הדינים כאשר כתבנו מזה פעמים הרבה * ונקדים לפרש מה שאנו אומרים כי כל חלקי העמים אלינים * ודי שמים עשה ולכאורה איך מקושר סיפא לרישא וגם ה' לכתוב ודי חלקינו כדבר והיפוכו: אך נר' דהני ידוע שכל האומות הם תחת השמים המושל עליהם ומנהיגם והשר אינו יכול למחול להם על פירוהם * אבל אנחנו בני ישראל אין לנו שום שר ומנהיג רק הצורה ז"ה בכבודו ובעצמו ומחמת חסדו הגדולים נתן כה ביד הנדיקים להמתיק דינים ולבטל ממנו כל הגזירות ולפעמים חליה הקטיוג גדול ואין כה כ"כ ביד הנדיק להמתיקו ובעולם העליון הוא עלמא דקשוט ואו

דהיינו ששני העולמות צאים אל האחדות בספירה א' והיינו תמימים ושני עשרונים דכל אחד כולל מעשר ועי"ז פועל הנדיק סולת היינו השפעה נקי' * מנחה ר"ל שעותה נחת רוח להצורה ז"ה שגורם השפעה למעלה בעולמות העליונים * כלולה בשמן: דכתיב טוב שם משמן טוב * ר"ל דהנדיקים מהפכים מדת ה"ד למדת הרחמים ע"י אור תורתם דאור נקי' שמן והיינו שלומדים תורה לשמה ומעלים אורות גדולים ע"י לימודם חכו טוב שם ר"ל זה שהשם נעשה טוב שנהפך לרחמים הוא ע"י שמן הטוב הוא התורה והאור העולה ע"י הנדיקים * חכו כלולה בשמן היינו שיהא כלול באור התורה *

וידעו יש נוחלין ומנחילין ר"ל אותם הנדיקי' ההולכים במלדגתה ע"י עולם הנקי' יש נוחלים ר"ל שהם נוחלין מלמעלה השפעה להמשיכה למטה ומנחילין היינו שהם גורמים השפעה למעלה בעולמות עליוני' ע"י ישראל מפרנסין לאביה' שבשמים * ומפרש המשנה נוחלין ומנחילין הבנים את האב היינו ישראל הנדיקים הנקראים בנים למקום והוא אבינו אנו מנחילין אותם השפעה למעלה והאב את הבנים והוא נותן לנו השפעה למטה * חכו וממדבר מתנה כו דהיינו שנריך הנדיק לעשות עצמו כמדבר ואז ניתן לו התורה במתני': וממתנה נחליאל ר"ל שמנחיל התורה לאל ית' ומנחליאל צמות ר"ל עי"ז נותן השפעה למעלה בעולמות העליונים ומצמות הגיא פי שממשך השפעה למטה: והאחין מן האב פי שגם זה גורם השפעה כשיש אחדות בין ישראל ואחין הוא מלשון מאמה מן האב פי ע"י שאב אחד לכולם עי"ז יש להם אחדות גמור * ויש נוחלין ולא מנחילין: דאיתא בגמ' אורח ימים צימיקה כו אלא העוסק לשמה יש לו גם אורח ימים והעוסקי' שלא לשמה עושר וכבוד לכד והיינו שהוא עכ"פ גורם השפעה למטה אבל לא למעלה בעולמות עליונים ועיקר עסק התורה הקודש' נריך להיות לשמי' עי"ז יוכל לבא לדעת את ה' ולהכיר גדולותיו ונפלאותיו ולהדבק עצמו בחלקות חכו וידבר כו את כל הדברים לאמר אנכי כו ר"ל שהש"י ז"ה אמר לנו כל הדברים היינו כל התורה כולה כדי לאמר אנכי ה' אלהיך פי עי" התורה יהי יכול לומר חלקותו לנו: וזכר זה התירו לנו חכמים קלמ' ואמרו לעולם ילמוד אדם כו שמתוך כך יבא לשמה ששורש היסוד והעיקר הוא לשמה כדי להשיג חלקותו ית"ש ומה שאמרו שמתר ללמוד שלא לשמה הוא כדי שלא ילך האדם בטל לגמרי חליה וישועמים חכו שמע בני מוסר אביך רמז זזה העסק בחורה לשמה והאיך הוא הדרך ללמדה לשמה ומפרש שיהא התורה כשתלמוד אותה למוסר לך שתייסר ותוכיח אותך שתלמוד לשמה ובדיקותועי"ז הוא נקי' בן לאב הוא הצורה ז"ה * ואלתטוש

נועם ליקוטי שושנה אלימדך

ואמר אשרי העם שדי אלקיו * פי שהקב"ה בעלמו יעש זאת בזמן הסוף ומתקן בעלמו הדינים והפסס לרחמים על ישראל עמו אמן *

שוב ד' לכל נר' דהעו"ב נקר' הכל כדאיתא בגמרי' שלש' הקב"ה הטעיון מעין עו"ב * חסו אברהם יצחק יעקב שנאמר בכל מכל כל * חסו טוב פי' המעשים טובים של אדם הקב"ה עושה מהם סגולה לעולם הבא * חסו ד' לכל שהוא משלם לו בעו"ב הנקרא כל : ורחמיו על כל מעשיו פי' ועניני עו"ב שהש"ת נותן לאדם שהם נקרא מעשיו שהם בזה העולם העש"ה הם אינם אלא מזל הרחמים והחסד המבורא ב"ה *

אני בלדק אחזה פיך אשבעה בהקץ תמונתך כ"ל דרך אמר דוד מחמת שהי' אוהב ישראל ומשק מאד להטיב לישראל להסיר מהם כל דינים ואמר אני בלדק פי' בלדק ותפלי' הנקרא ג"כ לדקה כמרומו במילת לדק' י' אמן ק' ברכות ד' קדושות כידוע וכל מה שאני עושי זה הכל בשביל ישראל לאחז מהם הפנים של זעם חו היא אחזה פיך ובאחזה אופן יהי' לי שכר לעו"ב אינו כ"א ע"י שאני מחשב תמיד בעולמות עליונים ועוסק תמיד ברוממותך חו אשבעה בעולם הבא הוא בהקץ תמונתך כמו בשביל הקץ תמונתך מה שאני מקין ומעורר עלמי לחשב בתמונתך * אכל השורש המלות המעשים טובים אני נותן לישראל להשפיע עליהם רחמים *

העושה תפלתו קבע אין תפלתו תחנונים ע"ד המשל אדם המסתכל באחזה חפץ עוב ואינו משים אל לב מדי יום מעלות החפץ ההוא או החפץ ההוא אינו נושא חן בעיניו מחמת הרגל זו : ותחנונים הוא לשון חן והיינו מי שעושי תפלתו קבע פי' שאינו מתאמן עלמו בכל יום בתשוקה יתירי יותר מיום הקודם לו אין תפלתו תחנונים שאין נושאת חן בעיניו : חסו ד' חנינו לך קוינו פי' מחמת שלך כל תשוקתנו ומקוים אהבתנו לך לכך הוא לחן לנו עד מאד *

קדם ידעתי מעדותך כי לעולם יסדתם כו' בהקדים לפרש ע"ד הרמז כיצד עלה בכבש פי' כיצד עולה ממדרגה למדרגה ומפרש ופנה לסובב פי' שיפנה עלמו : לסביבות ישראל להשפיע להם די לרכיבה דרומית ר"ל הרולה לכא אל החכמי' כמו הרולה להחכים יורים מזרחית פי' מיד בקומו בבוקר לא יפנה רק אל התורי' שמוה יבא לו שזריח אור גדול וחסו השמש יא' על הארץ פי' כשיבא הכהירות על הארץ הוא הגוף ע"י עסק התורי' ולוט בא לוערה ר"ל יתה"ר הנקרא לוט

ואו השי"ת ב"ה ברוב רחמיו וחסדיו הגדולים משיב להמקטרג הדין עמך וכתיב בתורתו חס לא בריתי חוקות שמים וארץ לא שמתי וכיון שאתה אומר שבני חטאו לפני א"כ אחריב ואבטל שמים וארץ וכל אשר בהם * ואז בשמעו כך הוא מירתת מאד מדבר הזה מפני שגם הוא יהי' בטל כשלא יהי' שמים וארץ * ואז גם הוא חחר מדבריו ונהפוך לסניגור חסו כי כל אלקי העמים חלילים והם מקטרגים עלינו והפעולה לזה וד' שמים עשה כנ"ל * חסו שאלו דוד המלך ע"ה השמים שמים לר' כנ"ל שהשמים הם לר' פי' להור"ה המרמז לרחמים ע"י השמים נהפך הדין לרחמים כנ"ל חסו השי"ת ב"ה בעלמו עושי' דבר זה * והארץ נתן לבני אדם פי' שגם נתן לה לדיקים אשר בארץ שיהא כה בידם להמתיק הדינים : חסו אשרי העם שככה לו מלשון וחמת המלך שפכה פי' אשוריו להפסד כשיש לדיקים כאלו בעולם אשר כה בידם לשכך כעס וחמתה ולהשקיע הדין והקטרוג' ממנו אשרי העם שדי אלהיו ר"ל כנ"ל שאף לפעמי' חילי' שהקטרוג גדול ואין כה ביד הדיק להמתיקו ואו הקב"ה עושי' פעולתו בכבודו ובעלמו להמתיקו פי' תשובת שמים וארץ ומבטל הדינים ומהפכן לרחמים גדולים עלינו ועל כל ישראל אמן :

או יאמר ונקדים פסוק לא יהי' לך אלקים אחרים על פני שמלת על פני אין לו פי' ונרי' דהני' הדיק ברנותו להמתיק דינים ולבטלם לריך לעשות זה בהסתר דבר עד מאד מפני המקטרג שלא יבין זו * והפנים הוא נגלה חסו לא יהי' לך אלקים אחרים על פני פי' שלא יהיו לך הדינים שהם אלקים אחרים שלא יהיו לך פי' שלך שלא יהיו נמתקים כשיהיו על פני כשתעשי' זה בנגל' כ"א בנסתר כנ"ל חסו אשרי העם שככה לו שפי' כנ"ל שיש לדיק שיוכל לשכך הדינים נסתר ולו דייקא שהוא לשון נסתר * אשרי העם שדי אלקיו דהנה יש עוד אופן להמתיק דינים היינו כשישראל הם באחדות והיינו ד' אלקיו לשון יחיד שהם כולם כאיש אחד ואשרי להם שהדינים נמתקים מאליהם *

או יאמר משום דלפעמים הדיק בעלמו לריך לרחמים ואז נשאר העולם מבלי מגין ולריך הקב"ה ברחמיו הגדולים בעלמו להמתיק הדינים חסו אשרי העם שככה לו ר"ל שיש לדיק כזה שאף לזורך עלמו יכול להמתיק דינים חסו מדרגה גדולה כי אין חבוס מתיר א"ע ולא כן הוא שאף לעלמו יכול לפעול * אך שהעולם נשאר מבלי מגין כי הדיק שרולה להמשך השפעות לישראל לריך שלא יחוס לעלמו כלל ולא יהא כוחנו להנחתו כ"א רק בשביל ישראל לבד *

נועם ליקוטי ישינה אלימלך קו

שלא יענש ומחפה ומרנה עליו ונסלח לו *

או יאמר לדיק מושל כו' ומתחילה נקדים לפרש מה שכבר כתבנו מזה מתחילה עלה במחשבי לבראו צמדת הדין וראה שאין העולם מתקיים שיתפו למדת הרחמים וקשה וכי ח"ו יש שינוי לפניו ב"ה וב"ש * ונר' דרך פירושו מתחילי' עלה הכורא ב"ה בעולם המחשבי' דהיינו תחילת בריאותו הי' בעולם המחשבי' צמדת הדין כי שם אין לריכין לרחמים מחמת שאין שם יר' הרע * וראה שאין העולם מתקיי' פי' שאין צאוחו פעם כשברא אוחו העולם ראה ג"כ שאין זה העולם עיקרו הקיום כי כל כוונתו הי' רק להטיב לברואים חוה כל תענוגו ושיחף צו מדת הרחמים פי' שברא עוה"ז התמתן הנריך לרחמים וח"ו לחשוב שום השתנות חלילה רק הבריא' הית' כסדר מתחילה העולם העליון דרין ואח"כ העוה"ז ברחמים * והנה בעול' העליון הדיינים נקרא' בשם יראה כי שם לא שייך דין ועונש רק בעוה"ז נקראין דיינים לעשות דין ועונש ח"ו בעוברי רלונו והני הנריך נריך לעסוק בעבודתו הקדוש' להפך את הדיני' בעוה"ז ג"כ לרחמים וחוו פי' המשנה שבעות שמים שכן ארבע כו' דעיקר כללות התורה הם שנים מי'ע ולי'ת והכללות משיהם הוא הדביקות בבורא ית"ש ע"י מלואו והדביקות נקרא בשם אכילה דמנינו במלאכים אלל אברהם נאמר בזה ויאכלו וקשה וכי שייך אכיל' אלל המלאכים אלא שזה קאי על הדביקות דהיינו אברהם אבינו ע"ה בקדושתו הגדול' הי' מסדר לפניהם השולחן הסהור בקדוש' רבה ובדביקות גדול ודבקו המלאכים ונהנו מדביקות זה של אברהם אבינו ע"ה שהוא דבר רוחני חוה הי' אכילתם ונמלא לפ"ז אכילה נקרא דביקות חוה לעומת זה שגם אלל עביר' שייך דביקות כמו שנאמר ותדבק נפשו בדינה כו' והדביקות הזאת נקרא ג"כ בשם אכיל' כמ"ש אכלה ומחטה פיה * וחוו שבעות שמים שכן כו' שאוכל ושלל אוכל פי' שבעות שאדם מושבע ועומד מהר סיני הם שמים דהיינו שאוכל הוא הדביקות הטוב שידבק בה האדם ושלל אוכל הוא הדביקות הרע שירחק ממנה האדם * והוסיפו חכמים עוד שמים שאכלתי כו' דהנה העולמות העליונים נבראים צמדת הדין כניל והיינו האוחיות למפרע ע"פ חשרק דכל דבר הישר הוא רחמים וההיפך הוא דין והעוה"ז הוא ע"פ א"ב הישר שהוא רחמים והנריך נריך להפך מדת הדין לרחמים : חוו שאכלתי דהיינו לשעבר הרומז לתשריק לעשותו ישר ע"פ דבקתו ולהפכו לרחמים והרשעים מהספין חלילי' להיפך והוא שלא אכלתי * והמשכיל יצין : לרוקע

בא לוערה מלשון מנער שטעשה מנער וקטן * מזרחית לפניה פי' עם האור הזה יכול להשפיע השפעות וטובות גדולות שרריך לזה הפנה והטמנה גדולה שלא יצין המקטרג ע"ד שפרשתי הרונה להעשיר ינפין פי' מי שרונה להעשיר את ישראל ולהמשיך עליהם השפעי' נריך להפסי' הדבר מן הקטרוג : חוו מלפון זהב יאחה ע"י שינפין יבא זהב היינו השפעות * חוו קדם ר"ל ע"י מזרח האור ידעתי מעדותיך פי' אוכל לדעת השני דברים הנקראים עדות דהיינו מנורה הי' צדדו ושלחן בלפון ונאמר בשניהם עדות חוו ידעתי מעדותיך שאוכל להשיג החכמה כדי להשפיע כי לעולם יסדתם פי' שכל זה יסדתם בשביל העולם כדי להשפיע להם *

טעמו וראו כי טוב ד' : ויש לפרש דהנה האדם אין רשאי להנות מהעוה"ז הן אכילה ושת"י * והן הראי' שאדם רואה בעיניו שגם עיקר החמדה כדרך שאמרו עין רואה ולב חומד וא"כ נריך האדם שכל ראויותיו לא יהי' כ"א בצד ד' וברוממותו לבחון בנפלאותיו ומוזן ממילה טעמו פי' כל מה שתטעמו בפה הי' אכיל' ושת"י וראו וכל מה שתרואו זה לא יהי' הכל כ"א להבין כי טוב ד' להכיר טובתו וגדולתו ית' *

או יאמר טעמו וראו כו' דליתא מה שישראל התרעמו על המן אף שהי' טועמין בו כל מיני טעמים שרנו לטעום רק מחמת שלא ראו בעיניהם המאכל ההוא והי' להם זה כקומא אשר אין לו שובע * וחוו טעמו וראו כי טוב הי' פי' מה שאתם טועמין המאכל וגם רואין אותו מה הדבר ההוא הכל מחמת כי טוב הי' *

צדיק מושל ביראת חלקי' : ונר' לפרש ע"פ מה שפרשתי כבר בפסוק אשתחוו אל היכל קדשך ביראתך * דאמרינן ואתם הדבקים בדי' כו' וכי אפשר לדבק בהש"ת ב"ה אלא הדבק במדותיו ולכאור' כיון שאדם נריך לדבק במדותיו של הקב"ה א"כ קשה איך שייך יראה בהבורא ב"ה : אך מנא לינו ג"כ יראה בהש"ת דהיינו שמתירא ב"ה וב"ש שלא יחטא אדם ויענש חלילה * ונמלא האדם נריך ג"כ להיות לו יראה זו שיש להבורא ב"ה שיחירא לנפשו פן יחטא חלילה * וחוו אשתחוו כו' ביראתך פי' צמדת ירא' זו ששייך בהש"ת בירא' זו אשתחוו אל היכל קדשך גם אכני * אך הנריך השלם אם רואה איזה אדם שחטא להש"ת הוא עושה בצדקו ומרנה ומחפה עליו בקדושתו הגדול' לבנתי ענש יענש ח"ו חוו נריך מושל ביראת חלקי' פי' שמושל אף בירא' זו של הש"ת ב"ה דהיינו שלא יחטא האדם ויענש כי אף שיחטא הנריך ההוא מושל בזה ומגין עליו

נועם ליקוטי שושנה ארימך

הונעתם את ד' בדברכם כי האדם לרץ לסוּת מחשבותיו כי כבודו כבודו עד שכל הדברים שדבר שלא יהי לרץ ויגופו עד כסף הכבוד ויעשו פרי וכל עבודת האד' לרץ זאת להיות תמיד דבוק בו י"ת וכאשר ידבר אד' דיבור י"ת מהשכחו בו' הדיבור הכל לכבוד הבורא ב"ה ואף שידבר בלרבי העולם כוונתו יהי לשמים חס הוא הסי' בפסוק הונעתם ה' בדברכם הפסוק מלמדנו שנהי' דבריו כי כבודו עד שיגעו אל הבורא ב"ה חס הסי' הפסוק כל הדברים יגיעו לא יוכל איש לדבר כי לרץ לעבוד על זה המדרגה תמיד שיגעו דבריו אל הבורא ב"ה ולא יסבור שכבר הוא במדרגה זו לפי שזה לרץ עבוד' תמידית ושפלות האדם שהוא ההכנע' והעניוּת וכשיסבור שכבר הוא במדרג' זו ח"כ יש לו גאות וכיון שיש לו גאות בודאי אין לו מדרגה זו * וזהו כל הדברים יגיעו דהיינו הדברים שאתם סובר שכבר הגיעו אל ה' ית' ב"ה בודאי לא יכול איש לדבר כי בודאי אינו כך כיון שסובר כך כלפני וק"ל *

הדופכי הלאו אדם מים חלמים למעיו מים נר' כי יש שני ד'קים * הדיק האחד יש שממתיק דייס בעבודתו הקדוש' שמהפך מדה"ד למדה"ר * ועוד יש ד'ק שאינו עושה שום פעול' לזה אלא שמכח דקתו הגדולה ממילא אין הדין יכול לשלוט כלל והחסדים גוברים בזכותו * חס הוא ההופכי בו' כי הדיני' נק' לור שהם קשים כמו האבן והלדיק מהפך אותם לרחמים ואדרב' ממשך חסדים חסו ההופכי הלאו שהם הדיני' להיות אדם מים שהם מרומוזין אל החסד * חלמים הוא הלדיק היותר גדול וחזק כמו חלמים הזה למעיו כמו למענו מים כלומר צבילו לבד בלי שום פעולה רק שזכותו מגין וזה השפע על ידו *

שמרו משפט ועשו דקה כי קרובה ישועתי לנח * דאיתא בגמ' כל העוסק בתורה ובגמ' ומתפלל עם הליבור כאלו פדלתי לי ולבני כו' ולכאורי' הלא עסק התורה הכל בכלל כי זה עיקר עסק התורה לשמה לשמור ולעשות ולקיים ולמה פרט את אלו גמ' ותפלי' פס הליבור * ויכל דאיתא בגמ' כל העוסק בתורה לבד דומה כמי שאין לו חלקי אלא בתורה וגמ' ועוד איתא בפסוק גומל גפשו איש חסד ויבואר הכל בסיגנון א' דהנה אנו מתפללין כרחם אב על בנים כו' ולכאורי' אין אנו מתפללין שירחם ד' עלינו רק כרחם אב בודאי רחמי השי"ת עלינו הם אין קץ * אך נר' דהי' הרחמי' של הבורא ב"ה הם כאשר איתנו הולכים בדרכיו ומתחננים כשורה

לרוקע הארץ על המים נרא' דהנה העולם נברא בארבע יסודות ארמי' ויסוד העפר הוא דבר עב וחומר הממשך את האדם לתאוה הגופניות ולכן הוא קשה מאוד לפעמים לשכר כח התאוה ע"י שלא קדשו עצמם אכזו ואמו כשע' תשמיש ויסוד העפר הוא גדול בו ע"י חסו דאמרינן בגמ' במקום שצבלי תשוב' עומדים אין לדיקים גמורים יכולין לעמוד והוא לכאורה דבר זר שהלדיק דמטיקרא לא יהי יכול לעמוד במחילת אשר מעולם עבר וזנה ועשה תשובה אלא מחמת שצבלי תשוב' קשה לו לפרוד מתאוות הגופניות ע"י שחומר עב ואעפ"כ הוא משכר עצמו בכל כחו את תאוותו ולכן שכרו הרבה מאוד * אבל יסוד המים הוא ממשך את האדם לעבודת הבורא ית' וממלא זה חסד אל על האדם שמשכר כח תאוותו ומגביר יסוד המים על העפר * חסו לרוקע הארץ על המים סי' רוקע הוא לשון חיזוק כפירש"י על ית' רקיע בתוך המים * והיינו לרוקע הארץ על המים סי' שברא הקב"ה יסוד העפר שהוא חזק יותר מיסוד המים שהוא ממשך את האדם לתאוות כ"ל כי לעולם חסדו למען ישכר האדם את כח תאוותו אף שקשה עליו מאד וע"י חסדים גדולים באים לעולם :

ויסב חזקיהו פניו אל הקיר כו' כי בגמרא אמר' המתפלל לרץ שלא יהי דבר חוץ דינו וצין הקיר * ועוד אמרו שלש' דברים מזכירין כו' וא' מהן קיר נטוי כי כשהולך אדם תחת הקיר נטוי בודקין אותו אם ראוי לנס שלא תפול הקיר עליו ובגמרא הראשונה יש לדיק בלשון הקיר בה"א הדיע ולמה לא אמר סתם דינו לצין קיר אך עפ"י הגמרא שני' הוא מדויק שפיר והסי' הוא כך לפי שאדם קודם התפלי' לרץ לטבר מחשבותיו שיכיו בלי שום פיגול ולפספס במעשיו אם חטא לעשות תשוב' שלימי' שתוכל התפלי' לעלות בלי שום מסך המבדיל רק זכ' וברורה עלי פיגול כלל ובודאי האדם המדקדק על עצמו להרבה בתשוב' תמיד ולפספס במעשיו כראוי וממילא הוא מטוהר ומנוק' מכל עון וחטא ומותר לו לילך תחת קיר נטוי כי אף שיבדקו בו י"א זכאי כי התשוב' מועלת לכל ומגני' עליו : חס הוא הסי' המתפלל לרץ שלא יהי דבר חוץ דינו וצין הקיר פירושו הקיר הדיע דהיינו קיר נטוי סי' שצריך לפספס כ"כ עד שלא יהא לו הקיר נטוי חילי' אף אם יעבור תחתיו ואז ילך להתפלל ובודאי תהי' תפלתו זכ' וברור' ותפש' פירות למעלי' ושורש' למטי' חסו שנאמר בחזקיהו ויסב חזקיהו פניו אל הקיר סי' כלעיל שפספס במעשיו כי עד שלא תהי' הקיר הפסק דינו לציני' ואז הית' תפלתו זכ' מאד וק"ל *

נועם ליקוטי שושנה ארימך קו

כשורה אזי הוא מעורר רחמים עלינו * וחסד הוא לפנים משורת הדין אף לאינו הגון כדכתיב וחנותי את אשר אחון וע"פ שאינו הגון וזה שאנו מתפללין שנהי' במדרגי' זו שלא נלטרך לחסדים רק שנתקן את מעשינו והוא מרחם עלינו ע"פ שורת הדין כן מרחם עלינו * וזהו העוסק בתורי' לבד כו' דע"י עסק התורי' זוכה אדם לבא אל הדביקות ולהתעוררות רחמים ואם עוסק בתורי' לבד פ"י בלא דביקות כ"א שלומד תורה בודאי הוא מחמת מעשיו המקולקלין וזהו דומה כמי שאין לו אלוה כיון שאין לו דביקות כהבורא י"ש אלא בתורי' וג"ח מלשון ויגמל י'הק ר"ל ע"י עסק התורי' יגמול החסדים שלא ילטרך עוד אליהם * וזהו גומל נפשו פ"י שגומל נפשו מהתאזות הבהמיות ומרגיל' עלמו בתורה ומלות שע"י יבא האדם אל הנפש השכליות והדביקות איש חסד לשון בעל כמו איש נעמי דהיינו שהוא בעל ואדון להחסדים אבל הוא אינו לריך לחסדים וזהו ג"כ כל העוסק בתורי' וג"ח כנ"ל שע"י התורי' הוא גומל החסדים שלא ילטרך אליהם : ומתפלל עם הליבור דאיתא בגמ' כל הקובע מקום לתפלתו אלקי אברהם בעזרו י"ל הפ"י כך דהנה הלדיק לריך להמשיך השם ב"ה וכו"ש לעוה"ז שישרה עמנו וישפיע עלינו ואח"כ לריך להעלות את השכיני' ולכן אנו אומרים בתפלת י"ה * אלקי אברהם כו' כי מתחילה אנו לריכים לקשר עצמינו בחבות שע"י יש כח בידינו להמשיך את הבורא כביכול אלינו בעוה"ז ואח"כ אנו אומרים הגדול כו' דהיינו המידות העליונים שאנו מדבקין עצמינו למעלי' כדי להעלות השכיני' וזהו כל הקובע מקום לתפלתו פ"י שרצה לקבוע דהיינו להמשיך השכיני' הכקראת מקום לתפלתו אלקי אברהם בעזרו פ"י לריך לקשר עלמו תחילי' בחבות והיינו מתפלל עם הליבור שמתפלל על לרכי הליבור שגורם להם השפעות כנ"ל כאלו פדאני דהיינו העלאת השכיני' ואת בני שגורם להם השפעות וזהו שמרו משפט פ"י שמרו שלא יהי' כח בדינים לשלוט שיתעורר רחמים ע"פ מעשיכם הטובים * ועשו נדקה הוא השפעות שהם נדקי' לעולם * כי קרובי' ישועתי ישועה שלי הוא העלאת השכיני' *

כידו כי הש"י חסן תמיד ומתאווה לתפלתן של לדיקים שהם מייחדים שמו הגדול באהב' לכן ההשפעי' נמשכין ויורדין ע"י הלדיק וזהו שאנו אומרים בזכרת ק"ש אהב' רבה אהבתנו כו' ואנו חותמין הכוהר בעמו ישראל באהבה דהיינו ע"י אהבה בחר אותנו ומחממה הוא חוקף הדבר כי תיכף ומיד באמירתנו הכוהר כו' מיד הם מסולקים ונסתמים פיות מסעינינו ומקטרינו העומדים על תפלתנו כי הדבר אשר נחתם בטבעת המלך אין להשיב וח"ו אין ברכתנו יולא לבטלה ומה החמתי' היא האהב' והאב' בגימ' אחד שע"י האהב' הוא האחדות אך פן ואלוי' עדיין אין זה אהבה שלימי' לכן אנו אומרים אחר זה תיכף שמע ישראל ליחד שמו הגדול במסירת הנפש למען תהי' אהבה שלימי' ויחדא שלים ואהב' ואחד גימ' כ"ו הוא הוי"ה ב"ה והכי בהשם הוי"ה ב"ה יש ד' מדרגות וא' מהם הוא מדרגת שם של מה והשם הזה הוא השומר אמיתי' העליון של ישראל בגלותינו כי אף במצרים היו גלוי' וידוע השם הזה לישראל וכה אמ' משה רבינו ע"ה להקב"ה הנה אנכי בא אל בני ישראל כו' ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם ר"ל כשהם יאמרו לי מה שמו גם אנכי אומר אליהם שכדבריהם כן הוא שזה השם המשמר אותנו ברחמים וזה שאמ' יחזקאל הנביא ואתה דמות כמרא' אדם כו' כי אדם בגימ' מה ראיתי שהוא יושב על כסא רחמי' לשמור אותנו ונמלא הלדיק ע"י אהבה ואחדות שלו לריך לעורר רחמים וחסדים ע"י המדרג' הזאת הנק' מה אך לריך עוד לזה שבמקום גדולתו לריך ששהא ענותותו דהיינו מחמת שהלדיק עולה במדרגי' כו ופן ח"ו יבזה לבו קל' לאמר הלכתי בגדולות ובנפלאו' ממני לכן לריך לזה מדת ענוה * וזהו פ"י מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגי' ר"ל מה יפית שהלדיק לריך ליפות את השם של מה לעוררו ברחמי' ומה נעמת דהיינו מדת ענוה כמו שאמר משה רבינו ע"ה ואנחנו מה לריך הלדיק להנעים המדה הזאת להיותה נעים ומתוק לו המד' הזאת ועי"ז אהב' בתענוגים דהיינו אהב' כואת גורמות לישראל להיותם בתענוגים ורחמים גדולים * וזהו כמי שאמר הנביא דרשו ה' בהמלאו כי דרשו הוא לשון לוי' דהיינו שבגלות המר הזה לריכין אנו לדרוש את ה' תמיד לעורר עלינו רחמים כמו שעשתה אמנו רבקה בהיות לה לער עיבור ותלך לדרוש את ה' כמו כן אנחנו בגלותנו בכל עת לריכין אנו להקדים לעורר רחמי' וזה הנביא דרשו ה' בהמלאו פ"י עד המלא המדרגי' הזאת של השם הוי"ה ב"ה הריכה לכם בגלותכם כנ"ל וע"י מה תמלאו המדרג' הזאת ומפרש קראוהו בהיותו קרוב דהיינו ע"י אהבה שהיא אחדו' וקרבו' העולם התחתון לפליון עי"ז תמלאנו * ועדין יבואר

ער זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מלאו רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו * הנה מלת כל הוא מיותר לכאורה * גם אין מובן לעת מלאו לפי פשוטו עד שדרשו חז"ל כדאיתא בגמ' אמנם כ"ל דהנה עולת חובה על הלדיק ומוטל עליו להתפלל תמיד על כללות ישראל להשפיע להם השפעות חסדים ורחמים * וזהו מחמת שהלדיק עובד את השי"ת מאהבה ואהבה הוא האחדות ויחד שמו הגדול ומסן ה'

נועם ריקוטי שושנה אדימלך

בתוככם עד כי טוב שנהפכין לרחמים וטוב על ישראל
לנח אמן *

זקני ת"ח כל זמן שמקייים דעתם מתיישבת עליהן
י"ל הפי' לפי מה שפרשתי אין זו אלא זירח
השורש שגריך האדם להיות תמיד בהכנע' גדולי אף
שהוא במדריוגות גדולות לא יחזיק עלמו אלא כמתחיל
בעבודת הצורה ית"ש שהוא הזירח שהוא תחילת עבוד'
המביא' לדי עבודת הצורה ציה ית"ש ע"ד שאמר
התנא זריות מביא לדי נקיות עד לדי רוח"ק ונמלא
הזירח היא התחיל' ונריך המוכיח המנז' בטוב על
ישראל עיקר לזוות להם שלא יחזיקו עלמם לעולם רק
במדריו' זירח וחו' אין זו אלא זירח מיד ולדורות
ר"ל אף אחר שיהי' לך כל המדריוגות אעפ"כ לעולם
לא תחזיק עלמך אלא כמתחיל בעבוד' עיין בחיבורי
על סדר הפרשיות צפ' תלום באריכות שם תמלא
מרגוע לנפשך : חס הכוונ' ג"כ דחכם הוא נקרא
הממולא בכל החכמות שבעולם ותלמוד חכם הוא
הלומד אלל החכם כמו תלמוד לחכם ולכן אמרו זקני

ת"ח פי' מי שמחזיק עלמו לתלמוד אפי' בזקנותו
דהיינו שהוא מוכנע גדול שאפילו צעת זקנותו שאז
פסק כח הנה"ר בודאי הוא יותר במעלות ומדות
טובות מבחרותו ואעפ"כ מחזיק עלמו לתלמוד ונמלא
כל זמן שמקייין דעתן מתיישבת עליהן : חסו פי'
ת"ח מרבים שלום בעולם פי' אותם חכמים המחזיקים
עלמם לתלמידים והם מוכרחים תמיד להתגבר
בעבודתו בכל פעם יותר הם מרבים שלום בפמליא
של מעלה ובפמליא של מטה וגורמים ברכות והשפעות
לעולם התחתון ח"ש שלמה המלך ע"ה אמרתי אחכמה
והיא רחוקה ממני פי' נתיישבתי בדעתי שעיקר
השורש שאחכים הוא ע"י שהיא רחוקה ממני * פי'
שאהי' במדריו' זו כאלו לא נגפתי בתורי כלל ואז
אחכמה בודאי שזה עיקר גדול לאדם שישיביל ויבין
דעתו לו אלק' שנים יחי' לא ישיג עיקר שורש
חכמות אלקות שהוא דבר שהוא אין לו סוף ולא
ערך וכל מה שיגבר אדם בעבודתו ית"ש ויתעלי'
בכל פעם יבין אז יותר שאינו מבין כלל והוא רחוק
מאוד מהחכמ' העליוני' והשם ברחמי' וחסדיו המרובים
יעזרו להבין ולהשכיל על כל הנה"ל באמת אחי"ר †

ואהבת לרעך כמוך דאיתא בזוהר הקדוש
דהשמי' יש לה לבוש דק שהיא מתלבשת
בג"ע והיא דוגמת אברי הגוף והשמי' היא חושקת
תמיד לאהוב את השמי' ציה רק הגוף שהוא חומר
עב הוא המונע אותה וזו השמי' ואהבת לרעך השמי'
נקרא רעך כמו רעך ורעי אבין כו' כמוך פי' כמו השמי'
שהיא כמוך דוגמתך באברך וכמו שהיא אהבת אותו
באהבי

יבואר הפסוק הנה"ל על זאת יתפלל כל חסיד כו' פי'
החסיד יתפלל אבין על כללות ישראל להשפיע להם
רחמים וחסדים ואמר לעת מנזח דהיינו כשיגיע
הלדיק לעת הזאת וממליא המדרג' הזאת שעי' ישפיע
להם לישראל ופן מחמת זה יבנה לבו קנת כה"ל לכן
אמר רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו דהיינו
שיכניס עלמו במדת עמוה דהיינו שיחשוב מי יתן
שפי' תפלתו יפעול רק לשטף מים רבים כו' הס'
הקליפו' אליו לא יגיעו וממילא ע"י אהבה ואחדות
של הלדיק ובהלטרף לזה מדת עמוה הוא מעורר
רחמי' גדולין וחסדים על ישראל אחי"ר *

רחש לבי דבר טוב כו' עד לשוני כו' * נרי'
לפע"ד לפרש כל הפסוקים הנה"ל כדל'
ממתא ועל פיהם יבואר גם הפסוק הזה * והנה
הלדיק הוא מתפלל תמיד על גלות השכינה וכוונתו
תמיד במעשיו הקדושי' ליחד קב"ה ושכינתו' ולכל
תהי' להדיינים וקליפו' שום אחיזה בקדושה להבדיל
בין הקודש ובין החול * והנה השכיני' נקי דבר כי
הוא דיבור הוא תורה שכתב ואמירי' הוא תורה
שבע"פ ודיבור הוא לשון קשות ואמירי' הוא רכה ורמז
לזה ע"פ שנים עדים יקום דבר ודרשו בגמ' דבר ולא
חלי דבר ר"ל שהלדיק יקום דבר שמקיים את השכיני'
שהיא דבר שלם ולא חלי דבר ובגלות המר הזה היא
חלי ח"ס פנימת הלכני' והלדיק ע"י תפלותיו ומעשיו
הקדושים מפריד ומפריש הקליפות לחסומא רבא שלא
יהא להדיינים והקליפות אחי' בדבר היא השכיני' רק
שמתא בשלימות כולו טוב * חסו ג"כ פי' ודבר דבר
אז תתענג על ד' שמונה הקב"ה להלדיק שידבר דיבורו
הטוב וע"י דיבורו ישפ' דבר שלם היא השכיני' בשלימות
כה"ל אז תתענג השכיני' על ה' פי' שהלדיק מפריש
ומפריד הקליפות מקדושי' ע"י תתענג השכיני' עם
ד' הוא יחד קב"ה ושכינתו' : חסו ג"כ מה יפית
ומה נעמת כשהלדיק מיפה את השכיני' ומפריד
הקליפות ומנעים וממתיק אותה בכלו טוב ע"י הוא
גורם אהבי' ואחדות כה"ל וע"י הוא היחוד בתענוגים
חסו ג"כ על זאת יתפלל כל חסיד אבין כי זאת
היא השכיני' דהיינו שהלדיק יתפלל על השכינה רק
לשטף מים רבים אליו לא יגיעו פי' שלא יגעו
בהקדושי' כלל ולא יהא להם אחי' בקדושי' כלל * חסו
גי' וירא אלקים את האור כי טוב אלקים הם הדיינים
ועינים להם ולא יראו כי ח"ו צעת שליטתם ר"ל
אינם מבחינים בין טוב לרע ח"ו והם כסומא בלא
ראות והלדיק מחמת האור שלו המאיר בתוכם
להפכם לרחמים הם באים לראי' והוא גורם בהם
חוש הראות * חסו וירא אלקים הדייני' באים לדי'
ראי' את האור כלומר בשביל האור של הלדיק המאיר

קה **אלימלך** **לי קושי שושנה** **נועם**

הוא גימ' טוב והסחיד האמיתי כל השתוקקותו הוא למלאות שמו הגדול חס כל עבודתו * אבל הלדיקים שאינם במדרגי' זו אזי עבודתו בקטנות שהוא מספר קטן של השם : ח"ש דוד המלך ע"ה אקוה שמך כי טוב אפי' כשהוא בקטנות גימ' טוב * אבל הוא נגד חסידך פי' זה הוא התנגדות לחסידים שרולים דוקא לעבוד אותך בגדלות :

למה הלדיקים דומים לפני השכיני כנר לפני אבוק' י"ל הפי' ע"פ שאנו רואים בחושינו בהתקרבות נר לפני אבוק' או הנר מתכבה ולהבין החקיר' הזאת מאיזה סיבה באמת כך הוא שהנר תתכבה לפני אבוקה י"ל מחמת שכל דבר נמשך לשרשו ואבוקה היא אור גדול ובהגיע הנר לפניו אז נמשך לשרשה ולכן נסתלק האור אל השורש : ח"פ למה הלדיקים דומין כו' פי' באיזה הבחיני הם דומים ובאים לפני השכיני כנר לפני כו' דהיינו שכל מעשיהם ועבודתם הם מתלהבים בלבד גדול למשך אל שרשם היא השכיני והכן *

כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך כו' גיל דהנה מדרך ב"ה המתחילים בעבודתו ית"ש בתחילתו הוא סובר שכל עובדה טובה שפוש' מלוה או עסק התור' וכיוצא בזה הוא עושה בזה חסד להבורא שפועל אותו ומחויק טובה לעלמו כאלו עושה חסד גדול עם הבורא חילי' : אבל כשגא אל עבודת הבורא בשלימות אז הוא מציין באמת שאין הבורא צריך למעשיו ולא התחיל בעבודתו עדיין כלום וכאלו אינו עוש' כלל כך הוא נחשב בעיניו ואינו מלפס לתשלום שכר מחמת שלפי הכנתו ודעתו אין מגיע לו כלל ומוסר נפשו לעבודתו ית"ש כדבר הפקר : וממילא מובן זכרתי לך ר"ל שהשיית ב"ה ברוב רחמי הגדולים זוכר ללדס גם המעשים שעשה בנערותו אע"פ שסבר שעשה חסד עם הבורא אעפ"כ הוא נקבל ממנו חסד זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותיך פי' האהב' הכוללות כלומר אחר שתקנת עלמך לכתך אחרי במדבר לעבדני במדרגי' מדבר דהיינו כהפקר במסירת נפשך וכל זה חני זוכר לך *

גמר' כינור הי' תלוי למעלי ממטו של דוד כו' נר' דהנה מטו הוא לשון זיווג שהלדיק הוא מזווג ומייחד העולמות בעבודתו ומעשיו הקדושי' ודוד המלך ע"ה הי' בו מעלי יתיר' שמרוב דבקותו הי' מזמר מאליו בשיירות ותשבחות * חסו כינור הי' כו' למעלי ממטו * כיון שהגיע חלות לילי שהשכיני נקראת חלות לילי כדאיחא בזהר הקדוש וכיון שהגיע לביחוד השכיני רוח נפויית מנשבת בו * ר"ל רוח הקודש שהי' לפון עמו הי' מנשב בו בכה דהיינו בדביקות

באבני שלימי' כמו כן אהה הגוף תסכים עמה ותאהוב את השי"ת באמת *

שירן לה' שיר חדש תהלמו בקהל חסידים : יש להשיב כהלכ' לאותן שאינם יודעים האיד נענה אדם בתפלה בהתפללו על חולה והוא נתרשא סרי הוא כמו השמנות חלילה אלל הכורא הפשוט האמיתי : אך הענין הוא באמת מפי עליון לא תלא סרעות רק האדם הוא מקושר בכל העולמות ומחמת חטא הוא נפסק מהקשר עליון ונפול בענין חולי רע ר"ל * ואחר שגא הלדיק ומתפלל הוא מקשר את האדם הזה בשרשו בכתחילי' ולכן נקראת תפילי' כי תפילי' הוא מלי' התקשרו' כמו נפחולי כו' ונמלא ממילא מתרשא ולפעמים אין מועילו תפלה חלילי' כי יש עליו קטרוב חלילי' ואז צריך לקשרו בעולם הגדול הנקרא תהלי' כי תהלה הוא מלשון ואחריו תהל אור כו' כי שם הוא רק אור גדול ואין כה צדין לקטרנג שם והוא רחמי' גמורים ושם נמתק הכל : ולכך נקראים שירי דוד מלכנו תהלים שיכולין לפעול על ידם הכל ואין שטן ואין שפע רע : חסו שירו לה' כו' תהלמו בקהל חסידים פי' ענין התהלי' הוא ציד החסיד' המתחסדים עם קוים *

אקוה שמך כי טוב נגד חסידך נראה דהני הלדיק כל עבודתו ומעשיו הוא מעלה אותם למעלה למעלי להשם הוי"ה ב"ה ח"ש שלמה המלך ע"ה אין כל חדש תחת השמש פי' שצריך האדם להתגבר בעבודתו ית' כשהוא עושה איזי עובדה או מחדש חידושי' דאורייתא צריך לראות שלא תהא נשאר למתי' תחת השמש רק להפלותם למעלי' מן השמש אל השם ב"ה * זה יקוה המים מתחת כו' ותראה היבשה ויהי כן ולכאורי' יש להבין מה רבותא השמיענו הכתוב שהי' כן היפלא מתי' דבר * אך לפי דברינו הפי' עולה כך שכל זה עשה השי"ת ב"ה כדי שיעש' אח"כ הלדיק דוגמות הדבר הזה : והיינו יקוה המים דהתורה נקי' מים וזה השי"ת ב"ה שיקוה ויכנסו התור' אל מקום אחד ר"ל אל האחדות העליון ועי"ז ותראה היבשה ר"ל כי יביבשה יהי' נראה הדבר הזה אם התור' נקוה בשרשה דהיינו שיהיו השפעות גדולות ע"י התור' או העוסק במלוה ההוא ואז ידעו כי היא השלימי' מכל מוס ופלתה מעלה וגם ותראה היבשה שהבריות יהיו נראין יסין מכה העובדות ההם : ויהי כן פי' שזה הי' כמו דבר הבטחה מהשם הטוב להלדיק שגם הוא יהי' יכול לפעול כן חסו אקוה מלשון ויקוה שמך פי' כמו אל שמך שאני מכניס כל מעשיי אל שמך כנ"ל פי' כי עי"ז בא טובה וברכי' לעולם זה הדבר הוא טוב לפני חסידך :

או יאמר אקוה שמך כו' דהשם הוי"ה ב"ה במספר קטן

נועם ליקוטי שושנה אלימלך

או יאמר בשרתי לך כו' דהנה הקדוש נק' לך * והארס הלדיק הדורש ברבים דברי קדוש' ולפעמי' יש ברבים ההוא בני אדם שאינם מהוגנים והם מנשמי' את הקדוש' אל ימנע עלמו בשביל זה כי הוא אינו יודע מה בלבו של חבירו * והוא שאמר דוד המלך ע"ה בשרתי לך בקהל רב שאני מבשר הלך שהוא הקדושה בקהל רב כלומר בכל מיני קהל ואעפ"י שיכול להיות שיש בניהם ב"ח שאינם מהוגנים אעפ"כ שפתי לא חללא כי ד' אתה ידעת את לב אדם אבל אני אינו יודע ולכן שפתי לא חללא *

שא מנחה וכו' לחרותי' כ"ל דהנה האדם המתחיל בעבודתו ית"ש א"ח שיבא תיקף לעבוד' השלימי' מהמת חטאיו שחטא וקלקל בהם והם המעבדים אותו לעלות במעלות קדושים ולרץ לעשות כנגד מה שקלקל חבילות מלות ועבודות כשרות כדי שיעלה גם החטאים לעשותם זכיות * רמז לזה מנחת סוטה הבאה מן השעורים שזה הי' חלק לסי'א כדאי בזהר וזהו הש"ת צ"ה להביא מנחת העומה ג"כ מן השעורים זה לעומת זה בכדי להעלות השפלות של מנחת סוטה שיש לסי'א אחיה ג"כ אל הקדוש' : חכו משכני אחרך נרוזה פי' שלמה המלך ע"ה הי' מרמז בדבריו כאלו השפלות והחטאים של אדם הם המדברים בעלמם עם האדם משכני כלומר הביאני אל הקדוש' ואעפ"פ שהביאני המלך חדריו פי' הש"ת ברוב רחמיו וחסדיו מביא אותם אל חדריו הם העולמות עליונים כי אלולי שהי' בעתו אינו יכול לו אעפ"כ נגילה ונשמחה כך יהי' לי נגילה ושמח' כאלו אתה פעלת דבר זה בעלמך חכו שאו מנחה פי' שתשא ותעלו את השפלות למעל' לעשותם זכיות כרמז המנח' כ"ל * וכו' לחרותי' היינו העולמות העליונים * השתחוו להי' כו' דאיתא עומדים לפופים ומשתחויים רוחים זה הי' למען לא ישמע אחד דברי חבירו שמתודה על חטאיו ונמצא היודי' והחטאים המה נקרא השתחואת ומלמד אותנו הכתוב להתודות בדרך הזה שאנחנו צעופים בחמלתו ית"ש שירחם עלינו וימחול לנו על חטאתינו ולא בעצבות שמפרש את חטאיו ומעורר דינים על עלמו כ"ח בצטחון גדול כמאמר הכתוב ומודה ועוז ירוחם *

לסוסי ברבני פרעה דמיתך רעיתי * היות גבי פרעה שינה צ"ה את הסדר דרך הסוסים מושכין כו' וכאן הקרון מושך כו' * חכו לסוסתי כמו הסוסים ברבני פרעה היו בהיפך הטבע * כן דמיתך רעיתי זאת אומרת כ"י להש"ת כן דמיתך כי הלדיק' עושין כן שהקב"ה גזר גזירה והלדיק מבטל והלדיק גזר והש"י מקיים נמצא העולם מתנהג לפי רצון הלדיק *

כדיקות והתלהב' והי' מנגן מאליו ע"ד שפרשת זמרו חלקינו ולא כח' לחלקינו שרץ הלדיק להתקדש ברוב קדושתו עד שמהא השכיני' מומרת מתוך גרונו * חכו והי' מנגן מאליו חכו שאמר דוד המלך ע"ה אטה למשל אזני פי' התור' נק' משל הקדמוני ולרץ האדם להטות אזניו להבין תוכן הדברים של התור' הקדוש' ולא ידמה חלילי' שהוא רק סיפורי דברי' כדאית' תיפח רוחם האומרים שהתור' הי' סיפורי דברים * אפתח בזיכור חידתי פי' וגם זאת אפעל בעבודתי באמת שע"י הכנור כ"ל דהיינו בשירות ותשבחות אני פותח על ידס עוד עולם גדול שהוא למעל' ממדרגה האחת והוא הנקרא חידתי : כי חידה הוא דבר היותר גדול מדבר שיכול לשמוע באזני' והבן : **בשרתי** לך בקהל רב כו' דהנה כתיב לך לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו * פי' מי שרוזה לשום פעמיו לדרך האמת לילך בדרכי הי' רץ לעשות לך ולדקתו מועלת לעורר עיני' לך העליוני' כדאיתא הדבק במדותיו מה הוא רחום כו' מה הוא חנון כו' והיינו ע"י שמחזיק במדה זו הוא מעורר את המדה ההוא בעולם העליון כי הכל תלוי בהתעוררותו להתחיל ועי' שהוא נותן לך למטה גורם שהקב"ה נותן לך לכל ישראל חכו לך לך חרדוף פי' כשאתה נותן לך תהא כוונתך שצדק זה ירדוף הלך העליון לעוררו : והנה הלך האת שאתם נותן אינו אלא כגומל חסד לפי שעה כי בודאי בלתי אפשרי להעשיר אותו שנותן אבל לך' שהקב"ה נותן הוא מעשרת לו לזרעו חכו וחסד הי' מעולם ועד עולם על יריאיו כלומר בשביל יריאיו הנותני' לך הם מעוררים חסדים על כל העולמות כי כל העולמו' עליונים ריבין לחסדי' ולדקתו לבני בנים כ"ל שהלדיק' של הש"ת צ"ה הוא לבני בנים * חכו בשרתי לך בקהל רב פי' ע"י לך שני אינו מבשר לך לך בקהל רב שאני מעורר שהקב"ה יתן לך לכל ישראל * הפסוק מקצר וכולל שני לך קת כאחד *

או יאמר בשרתי לך בקהל רב הנה שפתי לא חללא דהלדיק' הוא מרגיל את לשונו ודיבורו לדבר תמיד דברים טובי' שהוא אומר לכל אדם שרץ לאיזה הצטרכו' מוזן או בני או בריאות הגוף הוא מבשר אותו שיהיו לו כך כמו שרוזה * ואח"כ בינו לבין עלמו הוא מתפלל להבורא צ"ה על הדבר שיקום כן חכו שאמר דוד המלך ע"ה בשרתי לך בקהל רב אמת שאני מבשר טוב למך ישראל ואעפ"כ אני מתפלל עליהם ג"כ והנה שפתי לא חללא שאני מתפלל לפניך שכדברי כן יקום * ד' אתה ידעת האמת שכך כוונתי דיבורי שאח"כ אתפלל לפניך *

נועם ליקוטי שושנה ארימלך קט

שחורה אני ונאווה * כ"ל דרוח הקודש הוא מרמז על מעשי הלדיקים וההגתם הקדושה היות שהלדיק יש לו ב' בחינות * א' מה שמשיגה על עצמו תמיד על כל פסיעה ופסיעה ועל כל דבור ודבור שלא יהא בהם שום נדוד חטא ורואה תמיד שמעשיו אינם מתוקני' ומתוודי' תמיד שחטא: וב' שלפעמים הוא ג"כ מתפאר עצמו במעשיו הטובים כדי להכניס ירא' בלב השומעים להחזיק לבם ביראת ה' יוחר: והוא רמז על הלדיק שלפעמיו שחור' אני ופעמים נאווה * בנות ירושלים המה המדות של הירא שלם שהם מסבכים ומקיפים את הלדיק כאפרכי' המוקפת את הכרך* חו היא כאהלי קדר כיריעות שלמה פי' שלפעמים הוא דומה כאהלי קדר המשחירי' עצמם וכן הוא בהכנתו בודיו וחרטה על עוונותיו ולפעמים הוא דומי' כיריעות שלמה דהיינו יריעות המקדש בהתפארו במעשיו הטובים ורוממות עבודתו * אל תראוני שאני שחרחרת שזופתני השמש: דהנה יש בני אדם השומעי' דברי לדיק בשע' שמוכיח עצמו ומציים עצמו ברבים לאמר שחטא וסוברים שצחמת חטא אחיח חטא ועון מחמת כל הגדול מחבירו ירו גדול ממנו * ולזה אמר אל תראוני שאני שחרחרת שזופתני השמש פי' אל תאמרו שהשחרות שבי מחמת הבהירות וגדול הקדוש' ומחמת זה יארי גדול * לא כן הוא רק בני אמי נחרו בי דכתיב כי יסיתך אחיך בן אמתך ומקשה הגמרי' וכי בן אדם מסית כו' כ"ל דהאם רמז לנקבות ורמז הכתוב בזה דעי' חטאת ב"ח החוטאים הם גורמים בחטאתם שעי' בא אחיח הרהור בלב הלדיק ג"כ והוא כי יסיתך אחיך * ועי' מה מפרש פי' שהוא בן אמתך רמז לחטאין וכי"ל * חו בני אמי נחרו בי ומוכי' * ועוד אפשר שזה גורם שכנשלתי מחמת שמוני כוונתה את הכרמים כו' * דהנה דרשו חז"ל על פסוק אשר נשיא כו' אשרי הדור שהנשיא יחטא י"ל הפי' דהנה הלדיק שהוא תמיד בקדושה עליונה בלתי אפשר לו להטדבק עם ב"ח לעוררם בתשובי' שלימה ולהפלות את מעשיהם * אבל הלדיק המואח עצמו באחיח חטא והוא מתחרט ומוכיח עצמו על קיצור בעבודתו ית"ש או ג"כ מעורר לב אחרים בתשובי' ואחי"כ בעלותו בקדושה הוא מפלה ג"כ כל ישראל עמו * חו ר"ע כשהי' מתפלל בציבור הי' מקלר ועולה ר"ל כשרגלה להתפלל עם הציבור דהיינו שיעלה גם הציבור עמו הי' מקלר פי' הי' יורד ממדרגתו ומוכיח עצמו שמקלר בעבודתו ית"ש ועולה פי' ואחי"כ הי' עולה להקדושה פעליונה חו שדרשו חז"ל אשרי הדור שהנשיא יחטא דהיינו שהוא תועלת להם שיעלי' גם אותם עמו אל הקדושה * חו שמוני כוונתה את הכרמי' פי' עי"ו שמוני השי"ת ב"ה ששהי' נוצר את כרמו כו' כרם הי' נבואות בית ישראל להפלותם אל הקדושה זה

גרמה לי שכרמי שלי לא נטרתי וירדתי מקדושתי כדי להפלות אותם עמי אל הקדושה העליונה * **אם** לא תדעי לך היפה בנשים כו' פי' כנסת ישראל מתפללת בעד ישראל ואומרת להקב"ה אם לא תדעי כו' דהנה כשישראל מתנהגין כשור' בכל עסקיהם דהיינו בעיניי הגשמיות ומשא מתן באמוני' אז זה נוח לפניו ית' ומסתכל במעשיהם אבל אם ח"ו אין מתנהגין כשורה אין רואה במעשיהם ומסתלק ידיעתו מן המעשים הללו ונשים רמז לגשמיות שהוא לשון נקבי' ועי' אומרת כ"י אם לא תדעי לך היפה בנשים דהיינו אם אין מעשה הגשמיות נוחין בעיניך * לאי לך בעקבי' הלאן פי' הסתכל בעקבי' הלאן * דהיינו הרקנים שבהם מלאים מצאת כרמון * ורעי את גדויותיך על משכנות הרועים כלומר חן דעתך על הלדיקים הקטני' המחזרים ומקורבים אל הלדיקים הגדולים וגדויותיך לשון גדי הרך לשון קטנות על משכנות הרועים הלדיקי' השלימים * **כ**י נר מלוא ותורי אור לכאורי' הי'ל למכתב כי מלוא נר כמו בסיפא דקרא ותורי' אור: אך הענין הוא דאדם הרוי' לעשות מלוא בשלימות לריך מתחילי' לקדש עצמו להיותו שלם במדותיו כמו הגאווה והקפאה והשנאי' והכעס וכדומי'ן בכל המדות אז לפי שלימות המדות שבו כן יהי' ערך המלוא בשלימות ובלתי אפשרי שמהי' המלוא שלימה מכל סיג כ"ח שיהי' שלם בכל מדותיו חו שאמרו חז"ל שכל מלוא מלוא דהנה אמרו ז"ל הבא לטבר מסייעין אותו והפי' הוא הבא לטבר דהיינו שמתקן את מדותיו כראוי מסייעין אותו עיקר הסיוע שזכה לעשות המלוא בשלימות והמדות המה נקראים שכל מלוא שעל ידם אדם זוכה למלוא * חו שכל מלוא המה המדות הגורמים לעשות מלוא מה בא על ידם ומפרש מלוא שקב"ה מומן לידו מלוא לעשותה כיון שהוא מוכן במדותיו וכי"ל הבא לטבר מסייעין אותו * חו מה הי' אלךך שואל מעמדך כ"ח ליראה דהנה אהנחו לריכי'ן לדיבך עצמנו במדותיו ית"ש ולכאורי' איך שייך יראה אלל הבורא ב"ה שנהי' אהנחו מדבקין במדת יראתו והלא הוא שלם בכל מדותיו ואיך מצינו אללו ית' יראה אך הענין הוא דאנחנו בי"ח אנו בעלי חסרוננו וכל דבר הנחסר לאחד שואל מחבירו ולא כן הבורא ב"ה שהוא שלם במדותיו ואין שייך בו שום שאלה כ"ח הירא' של אדם שזה חפצו ית"ש שירא' האדם מפניו ומקבל השי"ת ב"ה את הירא' מהאדם בדרך שאלה שדברא בעיני' ומחזיר לאדם הירא' וגם שברה הוא המלוא שיעשה בשלימות בהזדמן השי"ת לידו מיד לעשותו ונמצא הכל נכון בשלימו יראה אלל הבורא גם שאלה שניהם כא' וממילא מוכן פירושו מה הי' שואל מעמדך כ"ח ליראה דיראה הוא אלל הבורא בדרך שאלה * והיראה היא ג"כ אחת מהמדות הטובים הלדיק

נועם ריבוטי שושנה ארימלך

בשמחת הכל כאן ממילא מן המוכן הוא לכל להיות כאן לשמות נד' נמלא שכלל שניהם כח' שהבין שהוא זריק שאמר אם אני כאן והבין שהו' שפל מאד באמרו הכל כאן להורו' שהכל מוכני' יותר למדרג' הוא' יות' ממנו מחמת שהו' שפל בדעתו נחזור לעניינו שיסו' העפר הוא קל להחזיק בו גם יסוד הרוח כי רוח ב"א הסול' הוא למעל' כי כך הוא הטבע * ועיקר היסוד אש הוא החמימות והריויות במלות ד' - ויסוד המי' הוא המור' לשמה וכשיזכ' האדם לתקן הכ' יסודות אלו שהם אש וימים דהיינו זריוות והמימות ביראה ד' וגם בתור' הקדוש' המה מספרים כבוד אל הם מאירים לכבוד אל הם העולמות העליונים * ומעשה ידיו מגיד הרקיע מעשה ידיו הם ההשפעות שהם מעשי ידיו של הקב"ה מגיד לשון המשכ' הרקיע ר"ל הדיק הזה שפועה מעשי' דקים רוחניים במחשבותיו ודבקותיו הוא ממשך את ההשפעות לעולם רקיע הוא מלשון ריקועי פחים והלדיק הזה הוא מוחזק בלדקותיו שלא ימוט לעולם ולא יפסוק לעולם מהדבקותו ומאחז החמימות והתלהבות שבו * והוא ולא כבו הגשמים אש של עני המערכה פי' הדיק הזה שהוא מעריך עלמו במערכת אש לדבק עלמו בעץ החיים היא התורה הקדוש' עץ חיים היא למחזיקים בה בלתי אפשי שיכבה את האש שבו שום גשמיית שבעולם שלא ימוט לעולם מסיבות הגשמייות שבעול' והשם הטוב יזכו להיוטי דבקים בעץ החיים במערכה גדולה של אש והתלהבו' באהבתו ית"ש עד עולם אכ"ר *

דפדף ים ליבשה בנהר ויעברו ברגל - נרא' ע"פ דאיתא בגמ' בחולין דף ז' רבי פנחס בן יאיר הוה קאזיל לפדיון שבויים פגע ביו' בניגאלי נהרא חלוק לי מימך כו' חלוק לי' נמי להאי כו' חלוק לי' נמי להאי כו' אמר רב יוסף כמה נפש גברא ממשא כו' אלא כמהה כו' ונכאורה מהיכן מוכח דנפיש גברא ממשה ודלמא משום דלא הי' לריק' משא רבע"ה לקרוע הים אלא חדא זימנא: ואך דהענין הוא דאבות סימן לבנים: והפירוש הוא כך שכל דבר ודבר בתחילתו לפעול איזה גם הוא קשה מאד אבל כיון שכבר נעשה פ"א כבר יכולי' הדיקים שיהיו אחר כך לעשות כזאת אפילו כמה פעמים כיון שנפתח השעם * והפירוש בגמ' הוא כך כמה נפיש גברא כלומר מהיכן בא לו זה שהי' יכול לפעול דבר גדול כזה ומפרש ממשה וסתין רבצן שהם פתחו השער והי' זה יכול לפעול דאלו הסם חדא זימנא פי' אף שלא הי' הסם כ"א חדא זימנא הי' ר' פנחס יכול לפעול הכא חלמא זמנא - והפסוק ממילא מוכן הפך ים ליבשה פי' משה רבע"ה הפך פ"א ים ליבשה ופעל במעשיו הקדושים שבנהר יעברו ברגל שר' פנחס בן יאיר עבר ברגל חלמא זמני עם הסיימי' וכו' ולכך מתורץ הדקדוק שפתח בלשון יחיד ומסיים בלשון רבים וגם שפסח בעבר וסיים בעתיד:

הלריך למות כי מזה בלא דחילו לא פרח לעילא וזה שכרו שהי"ת מחזיר לו יראתו וגם מוזמן לו מזה לפשות' בשלימו' כנ"ל שכר מזה מזה * וזהו כי נר מזה שמחיל' לריך להיות נר דולק דהיינו שיהקן מדותיו ועי"ז מודרך נשמתו נר ד' נשמת אדם ואח"כ וזה למזה שיעשנה בשלימות וטורה אור ר"ל שהתורה הוא הפך זה שעי' המור' וזה לאור גדול שישפיע עליו השי"ת ב"ה וזה כ"א בתורת ה' חפלי ובתורתו כו' ורש"י ז"ל פי' שמחיל' נקרא תורת ה' ואח"כ נקרא תורתו ע"ש * ולפי דברינו יבואר היטב טובן הדברים דהעיקר הוא המדות שעי' וזה האדם לתורת ה' ומלותיו לעשונם בשלימות ואילונו שיתקן מדותיו ובלידוף לזה הירא' שהיא ג"כ אחת מהמדות אין תורה ומלות נעשין בשלימות. וממילא יובן פי' כי תורת ה' חפלי ר"ל כשיחפון האדם שיזכה לתורת ה' דהיינו לשם ה' לעשותה בשלימות * ובתורתו יהגה יומם ולילה לריך מחיל' להגות יומם ולילה בתורתו הם המדות שלו שהם אינם כתיבים בתור' כ"א שהם תורתו של אדם פי' יבא ויזכה לתורת ה' * והוא קומי אורי כי בא אורך הקב"ה אומר לישראל אז תקום את אורי היינו תורתו כי בא אורך פי' אחר אשר תקנת את אורך היינו מדותך שהם תורת האדם כנ"ל: או יאמר קומי אורי כו' ע"ד שאמרו חז"ל שאמר הקב"ה נרך בידי וכי כידך אש אתה משמר את נרי אני משמר את נרך כו' והוא קומי אורי פי' ראה שפעמול בתור' להקימה על קיומה כי בא אורך כלומר כי כבר יש לך אורך שהיא הנשמה ותרויח עוד בזה וכבוד ד' עליך זרח שפי' שתקים את אורי ישוב הלאור עליך וזרח לך אור גדול * והנה הדיקים ההולכים בתורת ה' לשמה ובתקדימן לתקן מדותיהם בטבע כנ"ל הכח בידם להשפיע טובות הרבה לעולם וכולם יתברכו מזכרות פיהם הקדושים וזה השמים מספרים כבוד אל כו' כי ידוע למה נק' שמים שמים אש ומים דהנה האדם לריך לעבוד לו ית' ולתקן את הד' יסודות שבו הם ארמ"ע * והנה יסוד העפר הוא קל לאדם לתקן יותר מהשאר דחיקין יסוד העפר הוא שיחשוב שפלותו תמיד איך הוא יסודו מעפר וכושי לעפר ועי"ז יכנע לבבו מאד אך לפעמים ים ב"א שהם מתשבים שהם שפלים כעפר וכמתשבותם כן הוא בזאת שהם כמו עפר שאין בהם שום לחלוותים יראה והם גוש עפר ואין זה מתקן מדותיו ויסודותיו זה הוא המהרם יסודו * אך ורק שמחילה לריך לעמול בתורת ד' לשמה ולקיים מלותיו בשלימות ואח"כ יהי' כעפר לכל יתגאה לבבו בעבודתו ולכן אנו מתפללין ונפשי כעפר לכל תהי' וסומכין לזה מתיבך פתח לבי בתורתך וזה הוא ב' דברים בשיגור אחד דהיינו הלריך שיהא לבו פתוח בתורה ושיהא מוחזק בלדקתו ואעפ"כ יבין שהוא כעפר * וזה שאמר הלל הזקן ע"ה אם אני כאן כו' ר"ל אם אני שאני שפל מאד באין ערך כאן וזיכיתי לשמות

ניעם ליהושי שושנה אלימלך

ספר אגרת הקודש

קדוש יאמר לו כל הכתוב בו ובהם נזכה לחיים צירושלים *

הגה בהיותי פה ק"ק לוענסק מלאתי ראיתי ראי' אחת שהיא כשחים והם הכתב והמכתב שנאמרו ונשנו על האגרתיי' הגד שהיה שבהם שאלו ואלו דברי אלקים חיים המכתב הראשון תשובה כהלכ' על גוף הכתב מה ששאל כענין איש אחד להרבני החסיד מהור"ר אלעזר והוא בן איש אלקי הנזכר מסה על דבר קטעות ומריבות שנחשורר על הרב האי הגאון איש האלקי קדוש יאמר לו אב"ד דק"ק זעלזוב נ"י להשיב לו מה שמע מאביו נ"י על דברי קטעות הג"ל והשיב לו על פי ציוו אביו: והמכתב השני על דברי תוכחת מגולה שנכתב להרבני החריף החסיד שלשלת היוחסן מהר"ר זכרי' מענדיל נ"י ותוכן הדברים הנאמרי' במכתב השני היו להוכיח את מו' זכרי' מענדיל הג"ל על דבר שה' מהנהג בחסידות וסיניף ושינה את עלמו בעיניו וסיניפו' ועיי' נפל על ערס דוי * והשיב לו הרבני מהר"ר זכרי' מענדיל הג"ל ע"פ ציווית הרב החסיד איש אלקי מהר"ר אלימלך נ"י אשר איתן מושבו ב"ק לוענסק ומלודנו ואור תורתו וזרח מסוף העולם ועד סופו ואין אני כמסהיד עליו כי מה אני להיות משנ' למלך ושם האיש אלימלך כבר יאל בעולם ואין אני יכול להבין מעשיו וקדושתו ופועלו אפילו כטיפ' מן הים אך אבד' מגלגלת השור' ובקראתי במכתבי' ההם ואשוחמם כעש' דרא ואחרתי מחלל הדין אם לא חיות האר' אנה הוא מרבעת' או אחרתי אם לא באתי כדי אם לשמוע את דבר ד' מהמכתבי' הג"ל דיים וקריתי ושיניתיה בה' פעמי' וכ"כ חביבין עלי דברי הרב הג"ל שפעמתי בה' עט' מן השוריד ד' לנו מן השמ' ומתוך כותלי מכתבן ניכר שרות אלקים דיבור בו שדבריו חיים וראיתי תועלת המכתבי' הג"ל עד אין קץ למי שיש בו נשמת רוח חיים ולקה גם הוא מעץ החיים וחי לעולם חיים הנלתי' שכתב בהם מידת טובת שיק' אדם לבוא בהם למדריגו' גדולת וגם הם שוים לכל נפש שיש בהם מוסרים רבים והגהגו' טובים להכניע לבבו ליראת ש' והיותו לנו בגלות המר הז' בין העמים קיום עד עירס ד' עלינו ויקצן נדחנו מבין העמי' ואורתי כנבור חללי וחגרתתי מתנים להולי' לאור הדברים הג"ל שהם מעט הכמו' ורב האכיכות וחשתי ולא התמהמתי וזה שמו אשר יקראו לו בשם **אגרת דקודש** קדוש יאמר לו כל הכתוב ובהם נזכה לחיי' צירושלים *

גייק היגיעני ושם נאמר לשאל את פי הקדוש אדוני אני ומורי נ"י וזירת ללל *

גידרון המחלוקת שנחשורר בעו"ה על הרב האי גאון החסיד המסו' האב"ד דק"ק זעלזוב נ"י שאלתי את אחמי' נ"י והשיב לי בזה הלשון מה זה חידוש אלליכם כבר היה לעולמים דברים כאלו: מצינו אברהם אבינו ע"ה שהפיל אותו נמרוד לבכשן אש ויאל בשלוש וכשכא לא"י נהאוה רעב בצרף ואמרו יושבי מקום הוא מחמת שזה המין בא אללנו אירע לנו מקרה זה והלך למצרים כדי להשקיע הדבר לכל יתפשט בנייהם ואלולי זאת לא הי' הולך למצרים שלא אמר לו השי"ת כ"א לך אל ארץ כנען וזה הי' מעשר' כסוינות שנחנסה והנה לכאורה מה זה נסיון שהלך למצרים שהוא כמעט נגד ציוו השי"ת אלא צ"ל כנ"ל * והנה תמוה מאד וכי אפשר שלא שמעו יושבי ארץ כנען מגודל הגם שנחרכא

או יאמר ע"ד שפרשתי ובני ישראל הלכו ביבשה צתוך היס דהנ' ישראל בשעת קריעת ים סוף ראו נפלאותיו ית"ש ורוממותו וגדולתו * ויש לדיקים שהולכים תמיד בדביקות ולבס תמיד ברוממות אל ובגדלתו אף שלא בשעת קריעת ים סוף שנס ביבשה רואין נפלאותיו אך הם עד אין קץ וערך בכל דבר ודבר הנמלא בעולם: וזהו הפי' ובני ישראל הלכו ביבשה צתוך היס פי' שביבשה הלכו בזה הרוממות אל כמו בים * וזהו הפך ים ליבשה שהלדיק הנסים והנפלאות הנראין בים הוא רוחה ביבשה לאשר הולך תמיד ברוממות אל וגדולתו ית"ש *

איזה היא מחלוקת שהיא לש"ש זו מחלוקת הילל ושמאי * ושא"ה לש"ש זו מחלוקת קרח ועדתו * לכאורה הו' לו לומר מחלוקת קרח ועדתו עם משה * כמו במחלוקת שלש"ש נאמר מחלוקת הילל ושמאי * אך הענין דהנה עינינו רואים כמה בעלי מחלוקת העומדים על הדיוקים ודוברים על הדיוק בגאווה ובזו * ומי יודע להבחין אם כוונתם כדי לקנח ולבזות לדיקי אחת אם כוונתם לשמים כאשר יגידו בפייהם כמה ב"א שכוונתם לשמים וגם לומדי תורה נמלאים במחלוקת זו באומרם כוונתם לשמים * אך בזאת יבחנו אם אחת אחת שכוונתם לשמים דהיינו אם אנו רואים שמבורתם שלימ' כולם כאיש אחד חברים בכל איפנים או בודאי כוונתם שלימ' לשמים * כי כן הוא הדרך של הדיוקים גמורים ואמיתים שנפסס קשור' זה בזה בזהב רבה ותכיבות ואוהב את חבירו יותר מגופו ולא יקנא איש באחו בראותו גדולות חבירו ישמח נפשו ויגל בלבבו וילפס עוד לגדולתו שהגדל ויתגאף יותר ויותר * אבל אם אנו רואים ב"א בעלי מחלוקת שאין להם התחברות רק להמחלוקת יבערו כולם כאחד * אבל בשאר התחברות לבביהם פרודות ומחוקות ולא יוכל אחד לראות בגדולת חבירו ויתאו' תאוה ליהקוס אשר בגליהם זה ממנו וגדולת חבירו יחי לו * זה האות שאש התבערה המלה ומריב' אשר תבער בעדתם יחד שכם אחד אין זה כי אם רע לב וזדון לבס השיאם קנאת איש מרעהו לרבר על הדיוקים טובדי ד' באמת * וזהו שאמר התנא ואיזה מחלוקת שאינה לש"ש זו מחלוקת קרח ועדתו ר"ל שהם היו ר"ץ איש והתאוו כל אי' כהונה גדולה כפירש"י ז"ל ונמלא גם בניהם הי' לבס פרודות ומחלוקות רק עגד משה רבינו היו כולם כאחד בעלה רעה לחילק עליו: וזהו קרח ועדתו רמז כנ"ל שחיו לב קרח ועדתו נפרדות זה מזה אבל לדיקים לבביהם דבוקות זה בזה וכל מעשיהם לש"ש וק"ל *

סליק
